

ARTIKELEN

De betekenis van de Algemene wet bestuursrecht voor Curaçao

Prof. mr. L.J.J. Rogier*

1. Inleiding

Juristen in Curaçao – vooral zij die (deels) in Nederland zijn opgeleid – vragen zich soms af wat de betekenis is van de Nederlandse Algemene wet bestuursrecht (Awb) voor de rechtspraktijk in Curaçao. De Awb is een Nederlandse wet die niet van kracht is in Curaçao, maar waarop in Curaçao wel vaak een beroep wordt gedaan. Met de Awb wordt dan nader betekenis gegeven aan bestuursrechtelijke regels die in Curaçao niet zijn opgeschreven of veel minder zijn uitgewerkt. En dan rijzen er vragen. Kan dat altijd? En als dat kan, aan welke grenzen is het overnemen of analoog toepassen van regels uit de Awb in Curaçao dan gebonden?

Hierna wordt getracht op deze vragen antwoord te geven. Deze bijdrage is beperkt tot de betekenis van de Awb voor het bestuursrecht van Curaçao. De als bijlagen opgenomen vergelijkingstabellen Awb – Lar en Lar – Awb kunnen daarbij behulpzaam zijn. Voor Aruba, Sint Maarten en de BES-eilanden kunnen vergelijkbare vragen gesteld worden, maar daarvan is afgezien, omdat het bestuurs(proces)recht van de Caribische delen van het Koninkrijk (helaas) steeds meer uiteen begint te lopen.¹

Allereerst wordt gewezen op enkele uitgangspunten voor analoge toepassing in het algemeen en van (bestuurs)wetgeving in de landen van het Koninkrijk en de Awb in het bijzonder. Vervolgens wordt ingegaan op analoge en niet-analoge toepassing van de Awb. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen bevoegdheden en verplichtingen van bestuursorganen, bevoegdheden en verplichtingen van rechters, en rechten, verplichtingen en aanspraken van burgers. Onder ‘bevoegdheid’ wordt hier verstaan het aan het publiekrecht ontleende recht om rechtshandelingen te verrichten. Bevoegdheden zijn voorbehouden aan overheidsorganen. Van een ‘recht’ wordt gesproken als het iemand is toegestaan een bepaalde handeling te verrichten of na te laten die een ander zich in het algemeen niet kan veroorloven. Rechten van overheidsorganen worden meestal ook bevoegdheden genoemd. Een ‘verplichting’ is een rechtens geboden handeling. En onder ‘aanspraak’ wordt hier verstaan het subjectieve recht tot een bepaald object of tot handelen of nalaten van een ander.² De jurisprudentie die wordt aangehaald verwijst behalve naar Curaçaose

* Prof. mr. L.J.J. Rogier is hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de University of Curaçao. Hij is tevens redactielid van het *Caribisch Juristenblad*.

1 Ondanks de ‘Samenwerkingsregeling eenvormig procesrecht’, *Curaçaosche Courant* 27 augustus 2010.

2 Vgl. W. Duk, *Recht en slecht. Beginselen van een algemene rechtsleer*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 1999, p. 157, 163 en 177.

voorbeelden ook naar voorbeelden uit de tijd van de Nederlandse Antillen, vóór 10 oktober 2010, toen Curaçao nog geen autonoom land was binnen het Koninkrijk, en naar voorbeelden uit Sint Maarten, omdat de Lar in dat land vrijwel identiek is aan de Lar van Curaçao.

2. Uitgangspunten voor analoge toepassing

Volgens Duk kan een regel alleen dan analoog worden toegepast als ten minste aan drie voorwaarden is voldaan: (1) er is geen rechtstreeks toe te passen geldende regel die tot een redelijke beslissing kan leiden; (2) de analoog toe te passen regel handelt over situaties, vergelijkbaar met die van de casus waarin moet worden beslist, en (3) zij behoort tot het rechtsstelsel dat op die casus van toepassing is.³

Wat de laatste voorwaarde betreft moet worden vastgesteld dat alle landen van het Koninkrijk hun eigen bestuursrechtelijke wetgeving hebben. Het bestuursrecht valt niet onder het concordantiebeginsel van artikel 39 Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, dat zegt dat het burgerlijk recht en het strafrecht zo veel mogelijk op overeenkomstige wijze dient te worden geregeld. Maar het Curaçaose bestuursrecht heeft wel veel ontleend aan en gemeen met het Nederlandse bestuursrecht. Reeds bij de opzet van de voorganger van de Landsverordening administratieve rechtspraak (Lar) van Curaçao, de Lar van de toenmalige Nederlandse Antillen, was uitgangspunt daarin zo veel mogelijk gebruik te maken van in de Nederlandse bestuursrechtspraak gehanteerde begrippen, waardoor te rade gegaan kon worden bij de Nederlandse literatuur en rechtspraak.⁴ De begrippen, de doctrine, de leerstukken van en ook de jurisprudentie over het bestuursrecht van Nederland en Curaçao vertonen grote verwantschap. Het ligt dan ook voor de hand om daar waar de regelgeving (vrijwel) gelijkkluidend is, de Curaçaose regelgeving analoog aan de Nederlandse regelgeving toe te passen. In de rechtspraak komt dat duidelijk tot uitdrukking.⁵

Daarnaast werkt een aantal in de Awb opgenomen regels, die in Curaçao niet of slechts ten dele zijn opgeschreven, als ongeschreven recht door in het Curaçaose bestuursrecht.⁶ Die analoge toepassing wordt sinds de invoering van de Lar 2001 in de voormalige Nederlandse Antillen mede verzekerd doordat bij hoger beroep in bestuurszaken staatsraden van de Nederlandse Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State als rechters zitting hebben in het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Maar analoge toepassing heeft zijn grenzen. Een belangrijke beperking voor analoge toepassing vormt het legaliteitsvereiste.⁷

3 Duk 1999, p. 115.

4 MvT Lar, Staten van de Nederlandse Antillen, zitting 1999-2000, nr. 3, p. 4.

5 Zie J.Th. Drop, *De invloed van de Nederlandse bestuursrechtspraak op de rechtspraak in Lar-zaken* (diss. UoC), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2014 en L.J.J. Rogier, 'Het einde van het concordantiebeginsel?', *RMThemis* 2016, afl. 3, p. 124-135.

6 Overigens is ook het in de Awb opgeschreven recht niet uitputtend bedoeld. De daarin opgenomen omschrijving van algemene beginselen van behoorlijk bestuur is bijvoorbeeld niet als definitief en volledig bedoeld. En daarnaast zijn er nog vele ongeschreven beginselen.

7 Duk 1999 wijst in dat verband op het verbod van analogie in het strafrecht, zoals blijkt uit de *nulla poena*-regel van art. 16 Grondwet. Vgl. art. 18 Staatsregeling van Curaçao.

Zo is voor de toedeling van bevoegdheden aan een bestuursorgaan of aan de rechter, of van rechten, verplichtingen of aanspraken aan burgers een expliciete wettelijke grondslag vereist. In die gevallen kunnen regels uit de Awb in beginsel niet analoog worden toegepast.⁸

Hierna wordt allereerst ingegaan op regels uit de Awb die wel analoog kunnen worden toegepast in Curaçao en op gevallen waarin de wetgeving in Curaçao al dan niet expliciet afwijkt van de Awb. Vervolgens wordt ingegaan op de hiervoor genoemde bevoegdheden en rechten, verplichtingen en aanspraken, waarbij analoge toepassing in beginsel niet mogelijk is en op de uitzonderingen daarop.

3. Analoge toepassing van de Awb

Analoge toepassing van regels uit de Awb in Curaçao is mogelijk in gevallen waarin regels identiek of vrijwel identiek zijn. En dat gebeurt ook. Aan (vrijwel) identieke regels wordt hier verder geen aandacht geschonken.⁹ Voor (delen van) regels die niet identiek zijn ligt het voor de hand dat die niet analoog worden toegepast. De Lar-rechter heeft weinig moeite met de interpretatie van het Curaçaose bestuursrecht conform het Nederlandse recht. Nieuwe ontwikkelingen in het Nederlandse bestuurs(proces)recht op basis van de Awb worden in de jurisprudentie met betrekking tot de Lar meegenomen, voor zover althans de bepalingen van de Lar daartoe ruimte laten.¹⁰ Regelgeving die in Nederland al wel, maar in Curaçao nog niet is gemoderniseerd, wordt veelal toch analoog toegepast.¹¹ En verder is het mogelijk dat (delen van) regels die niet in de Lar, maar wel in de Awb staan als ongeschreven recht in Curaçao gelden. Daarbij gaat het vaak om begripsomschrijvingen en algemene rechtsbeginselen, waaronder beginselen van behoorlijk bestuur en beginselen van behoorlijk procesrecht. Onder de eerste twee hiervoor genoemde voorwaarden van Duk kan de Awb in die gevallen een aanvullende functie vervullen voor het bestuursrecht in Curaçao.

3.1 Begripsomschrijvingen

Sommige bepalingen in het Curaçaose bestuursrecht zijn vrijwel letterlijk uit de Nederlandse wetgeving overgenomen en worden door de rechter in Curaçao overeenkomstig de Nederlandse doctrine en jurisprudentie uitgelegd. Dat is duidelijk te zien bij de kernbegrippen van het bestuursrecht, zoals *bestuursorgaan*, *beschikking* en *belanghebbende*.¹² Deze begrippen in de Lar zijn ontleend aan de Awb of aan de voorganger daarvan, de Wet administra-

8 Vgl. S.E. Zijlstra, 'Naar een landsverordening algemene regels van bestuursrecht?', *CJB* 2015, afl. 4, p. 270: '(...) als het gaat om verplichtingen van burgers, voorzieningen van rechtsbescherming of ingrijpende bestuursbevoegdheden, brengt het legaliteitsvereiste mee dat de wetgever moet optreden.'

9 Zie daarvoor de vergelijkingstabellen Awb – Lar en Lar – Awb. Zie ook het artikelsgewijs commentaar op de Lar van M.E.B. de Haseth, L.J.J. Rogier & J. Sybesma, *Landsverordening administratieve rechtspraak Curaçao*, Den Haag: Boom juridisch 2016, en over de wijzigingen van de Lar in 2015: M.E.B. de Haseth, 'Wijzigingen in de Curaçaose Lar: doelmatiger en doeltreffender rechtsbescherming', *CJB* 2016, afl. 1, p. 3-20.

10 Rogier 2016, p. 133.

11 Zo wordt in art. 3 lid 2 Lar bij de weigering om een beschikking te geven ook de afwijzing van een aanvraag van een beschikking ingelezen (vgl. art. 1:3 lid 2 Awb) al staat dat daar niet letterlijk. Vgl. Drop 2014, p. 23.

12 Vgl. Zijlstra 2015, p. 272.

tieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (Arob). Zo komt het begrip bestuursorgaan in de Lar overeen met het zogenoemde b-orgaan in de Awb: *een persoon of college met enig openbaar gezag bekleed*.¹³ In de Lar ontbreekt het a-orgaan: *een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld*, omdat de Lar zich uitsluitend richt op rechtsbescherming. A-organen zijn in de Awb opgenomen om ze onder de normerende werking van deze wet te laten vallen. Anders dan de Lar bevat de Awb naast rechtsbeschermingsbepalingen ook bepalingen die het handelen van bestuursorganen normeren, zoals beginselen van behoorlijk bestuur.

Ook het beschikkingsbegrip in de Lar is afgeleid van de Awb. De omschrijving daarvan komt overeen met het beschikkingsbegrip in de Awb: *een schriftelijk besluit van een bestuursorgaan inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling die niet van algemene strekking is*.¹⁴ Maar in de Lar wordt de *weigering* van een beschikking¹⁵ en het niet tijdig nemen van een beschikking *gelijkgesteld* met een beschikking,¹⁶ terwijl in de Awb de afwijzing van de aanvraag (ook) als een beschikking wordt aangemerkt, terwijl het niet tijdig nemen van een besluit (inclusief beschikking) wordt *gelijkgesteld* met een besluit. Dat laatste is bedoeld om rechtsbescherming bij de bestuursrechter daartegen mogelijk te maken.¹⁷

Ten aanzien van het belanghebbendebegrip geldt dat een belanghebbende volgens de Lar in zijn belang moeten zijn *getroffen*, terwijl de Awb bepaalt dat zijn belangen bij het besluit moeten zijn *betrokken*.¹⁸ Ook dat kan worden verklaard doordat de Lar alleen een rechtsbeschermingswet is en de Awb ook op het aan het besluit voorafgaande bestuurlijke besluitvormingstraject betrekking heeft. Verder bepaalt de Awb dat het bij rechtspersonenbelanghebbenden, net zoals in de Lar, moet gaan om belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden behartigen. De Awb voegt daaraan niet alleen toe dat het moet gaan om *algemene en collectieve belangen*, maar ook dat het gaat om feitelijke werkzaamheden die zij *in het bijzonder* behartigen. Uit de wetsgeschiedenis blijkt niet waarom deze elementen uit de Awb niet in de omschrijving van de Lar zijn overgenomen.¹⁹

Andere overwegend gelijkkluidende begrippen betreffen de overige in hoofdstuk 1 van de Awb opgenomen definities en omschrijvingen. Een *bestuursrechter* is volgens de Awb een onafhankelijk bij wet ingesteld orgaan dat met bestuursrechtspraak is belast. In de Lar wordt met de *administratieve rechter* alleen het Gerecht in Eerste Aanleg en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie bedoeld, voor zover deze colleges beschikkingen beoordelen. Definities van *bezwaar*, *beroep* en *administratief beroep*²⁰ ontbreken in de Lar. De bezwaarpro-

13 Art. 2 lid 1 Lar en art. 1:1 aanhef en sub b Awb.

14 Art. 3 lid 1 Lar en art. 1:3 lid 1 jo. 2 Awb.

15 Zie noot 11.

16 In Curaçao en Sint Maarten wordt, in tegenstelling tot Aruba, het niet tijdig nemen van een beschikking niet inhoudelijk 'ingekleurd' als een weigering. Er blijft een rechtsplicht bestaan om te beslissen. Zie GHvJ 27 november 2006, ECLI:NL:OGHNA:2006:BG1613; GHvJ 27 november 2006, ECLI:NL:OGHNA:2006:BG1617 en GHvJ 20 november 2008, ECLI:NL:OGHNA:2008:BH1328.

17 Art. 1:3 lid 2 en 6:2 aanhef en sub b Awb.

18 Art. 1 Lar en art. 1:2 lid 1 Awb.

19 Zie Drop 2014, p. 85.

20 Art. 1:5 Awb.

cedure is onder het kopje *bestuurlijke heroverweging* inhoudelijk geregeld in hoofdstuk 4 van de Lar. Administratief beroep, beroep bij een ander bestuursorgaan dan hetwelk het besluit heeft genomen, bestaat vrijwel niet meer in Curaçao.²¹ De afbakening tussen het instellen van beroep en een vordering op basis van het *civiele recht* is in de Awb respectievelijk de Lar in gelijkkluidende bewoordingen te vinden onder de uitzonderingen van besluiten respectievelijk beschikkingen waartegen geen beroep kan worden ingesteld: geen beroep staat open tegen een beschikking ter voorbereiding van een privaatrechtelijke rechtshandeling met uitzondering van een beschikking houdende weigering van de goedkeuring van een dergelijk beschikking.²² De afbakening met het *strafrecht* is in de Awb te vinden in hoofdstuk 1²³ en in de Lar bij de uitzonderingen van beschikkingen waartegen geen beroep kan worden ingesteld: geen beroep staat open tegen een beschikking van strafrechtelijke aard.²⁴

Het gebruik van gelijke bewoordingen is geen strikt vereiste voor het volgen van de Nederlandse uitleg van een bepaling.²⁵ Ook bepalingen die niet in gelijke bewoordingen zijn gesteld, maar die wel dezelfde strekking hebben, worden op gelijke wijze uitgelegd. Te denken valt hierbij aan de niet in de Lar, maar wel in bijzondere Curaçaose landsverordeningen opgenomen omschrijvingen van bestuurlijke sancties, zoals de (*last onder*) *bestuursdwang*, de (*last onder*) *dwangsom* en de *bestuurlijke boete*,²⁶ en aan de omschrijving van het *subsidiebegrip*.²⁷ Te denken valt voorts aan begrippen uit de Awb die niet als zodanig zijn te vinden in het geschreven bestuursrecht van Curaçao, zoals *mandaat*,²⁸ *delegatie*,²⁹ *attributie* en *goedkeuring*.³⁰

Onder *mandaat* wordt verstaan: de bevoegdheid om in naam van een bestuursorgaan besluiten te nemen.³¹ Voor mandaat is geen wettelijke grondslag nodig.³² Dat betekent ook dat submandaat zonder wettelijke grondslag mogelijk is.³³ Hoewel dat niet als zodanig is geregeld, lijkt het wel waarschijnlijk dat ook in Curaçao in bepaalde gevallen de aard van de bevoegdheid zich tegen mandaatverlening kan verzetten.³⁴ Inherent aan mandaat is dat de mandaatgever instructies kan geven aan de gemandateerde voor de uitoefening van de

21 Een van de zeldzame voorbeelden is te vinden in de Landsverordening op de geneesmiddelenvoorziening (PB 1969, nr. 24) die in art. 5 lid 2 administratief beroep openstelt bij de minister van Volksgezondheid en Sociale Ontwikkeling tegen een weigering van de Commissie voor de beoordeling van verpakte geneesmiddelen om een geneesmiddel in te schrijven. Zie over het vervallen van het administratief beroep J.Th. Drop, 'Enkele aspecten van het voorstel tot wijziging van de Lar', *CJB* 2011, afl. 4, p. 253-256.

22 Art. 8:3 lid 2 jo. 8.2 lid 2 sub b Awb en art. 7 lid 2 sub f Lar.

23 Art. 1:6 Awb.

24 Art. 7 lid 2 sub i Lar.

25 Drop 2014, p. 335-336.

26 Art. 5:2, 5:21, 5:31d en 5:40 Awb.

27 Vgl. art. 4:21 lid 1 Awb en art. 1 sub a Subsidieverordening Curaçao 2007, AB 2007, nr. 104.

28 Art. 10:1 Awb. Vgl. Zijlstra 2015, p. 273.

29 Art. 10:13 Awb. Vgl. Zijlstra 2015, p. 273.

30 Art. 10:25 Awb.

31 Art. 10:1 Awb.

32 Voor 'ondertekeningsmandaat', art. 10:11 Awb, (dat geen echt mandaat is, want geen beslissing) geldt dat ook.

33 Art. 10:9 Awb.

34 Art. 10:3 lid 1 Awb.

gemandateerde bevoegdheid.³⁵ Uit de begripsomschrijving vloeit verder voort dat een door de gemandateerde binnen de grenzen van zijn bevoegdheid genomen besluit of beschikking geldt als een besluit respectievelijk beschikking van de mandaatgever en dat de mandaatgever bevoegd blijft de gemandateerde bevoegdheid zelf uit te oefenen en het mandaat ook weer in te trekken.³⁶

Onder *delegatie* wordt in de Awb verstaan: het overdragen door een bestuursorgaan van zijn bevoegdheid tot het nemen van besluiten aan een ander die deze onder zijn eigen verantwoordelijkheid uitoefent.³⁷ Het bestuursorgaan kan de gedelegeerde bevoegdheid niet meer zelf uitoefenen, maar het delegatiebesluit kan wel te allen tijde worden ingetrokken. Deze regels zijn *codificerend* van aard. Dat betekent dat ze gebaseerd zijn op ongeschreven recht dat reeds bestond.³⁸ Daarom mag worden aangenomen dat ze analoog kunnen worden toegepast en ook tot het ongeschreven recht van Curaçao behoren. Voor delegatie is, anders dan voor mandaat, wel een wettelijke grondslag vereist.³⁹ Vanwege het legaliteitsvereiste, dat daaraan ten grondslag ligt, geldt deze regel ook in Curaçao.

In de Lar ontbreekt, evenals in de Awb, een begripsomschrijving van *attributie*. Duidelijk is dat voor attributie (het toekennen van nieuwe bevoegdheden) een wettelijke grondslag nodig is. In de Awb is bepaald dat een bestuursorgaan aan een persoon of college werkzaam onder de verantwoordelijkheid van dit bestuursorgaan, waaraan bevoegdheden zijn geattribueerd ('toebeedeeld'), per geval of in het algemeen instructies kan geven ter zake van de uitoefening van die bevoegdheden.⁴⁰ Deze regel is codificerend van aard en kan daarom in Curaçao analoog worden toegepast.

3.2 Algemene rechtsbeginselen

Bij de analoge toepassing van regels uit de Awb als ongeschreven recht in Curaçao gaat het, zoals gezegd, vaak om algemene rechtsbeginselen, beginselen van behoorlijk bestuur en beginselen van behoorlijk procesrecht. Algemene rechtsbeginselen hebben betrekking op het gehele recht, algemene beginselen van bestuursrecht alleen op het bestuursrecht en beginselen van behoorlijk procesrecht op het procesrecht, waaronder het bestuursprocesrecht.

Met betrekking tot de functie van algemene beginselen kennen de Awb en de Lar identieke regels. In de Awb is, evenals in de Lar, bepaald dat de rechter in zijn uitspraak dient aan te geven welk algemeen rechtsbeginsel (waaronder het beginsel van behoorlijk bestuur) geschonden is, indien daarvan sprake is.⁴¹ Ook is in beide wetten bepaald dat een besluit ondanks de schending van een algemeen rechtsbeginsel (waaronder het beginsel van

35 Art. 10:6 Awb.

36 Art. 10:2, 10:7 en 10:8 Awb.

37 Art. 10:13, 10:17 en 10:18 Awb.

38 De tegenhanger van codificatie is *modificatie*. Regels van modificerende aard scheppen nieuw recht.

39 Art. 10:15 Awb.

40 Art. 10:22 en 10:23 Awb.

41 Art. 8:77 lid 2 Awb en art. 9 lid 2 Lar.

behoorlijk bestuur) in stand kan worden gelaten, indien aannemelijk is dat de belanghebbenden daardoor niet worden geschaad.⁴²

De Awb noch de Lar benoemen echter specifiek algemene rechtsbeginselen. De Awb geeft in hoofdstuk 2 wel bepalingen voor het verkeer tussen burgers en bestuursorganen. Deze bepalingen kunnen als ongeschreven recht analoog worden toegepast in Curaçao, voor zover ze geen zelfstandige bevoegdheden, rechten, verplichtingen of aanspraken bevatten. Dat is het geval met betrekking tot vrijwel alle artikelen van hoofdstuk 2 Awb, behalve waar het gaat om de geheimhoudingsplicht⁴³ en het gebruik van het Nederlands in het bestuurlijk verkeer.⁴⁴ In Curaçao hebben burgers weliswaar niet in algemene zin het recht om zich in het verkeer met bestuursorganen te kunnen laten bijstaan of door een gemachtigde te laten vertegenwoordigen,⁴⁵ maar wel in bezwaar en beroep.⁴⁶ Ook hebben Curaçaose bestuursorganen geen algemene verplichting om geschriften tot behandeling waarvan kennelijk een ander bestuursorgaan bevoegd is door te zenden, maar die verplichting bestaat wel ten aanzien van bezwaar- en beroepschriften.⁴⁷ Een ongeschreven beginsel is voorts dat een bestuursorgaan zijn taak zonder vooringenomenheid dient te vervullen.⁴⁸ Dat vloeit mede voort uit het discriminatieverbod, zoals opgenomen in artikel 3 Staatsregeling van Curaçao. Ten slotte omvat het recht om op grond van de Awb bezwaar en beroep in te stellen mede het recht om dat – onder voorwaarden – elektronisch te doen.⁴⁹ Curaçao kent (nog) geen regelingen met betrekking tot het elektronisch verkeer met het bestuursorgaan en de rechter, maar de Nederlandse regelingen op dat punt worden in Curaçao analoog toegepast.⁵⁰

3.3 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb) zijn algemene rechtsbeginselen die meer in het bijzonder betrekking hebben op het verkeer tussen burgers en bestuursorganen en op besluiten en beschikkingen. In de Awb⁵¹ is in de hoofdstukken 3 en 4 een aantal abbb gecodificeerd, zonder dat ze als zodanig zijn aangeduid. Deze Awb-regels kunnen, omdat ze codificerend van aard zijn, in Curaçao analoog worden toegepast, voor zover ze althans geen zelfstandige bevoegdheden, rechten, verplichtingen of aanspraken bevatten en voor zover in het Curaçaose bestuursrecht daarvoor geen specifieke regels zijn te vinden die daarvan afwijken.⁵² Nog voordat de Lar van kracht was, was de invloed van

42 Art. 6:22 Awb en art. 50a Lar.

43 Art. 2:5 Awb. Volgens Zijlstra (2015, p. 272) kan de geheimhoudingsplicht niet aan het ongeschreven recht worden ontleend.

44 Art. 2:6 Awb. In Curaçao geldt de Landsverordening officiële talen (PB 2007, nr. 20) die het Engels, Nederlands en Papiaments aanwijst als officiële talen voor het bestuurlijk verkeer.

45 Art. 2:1 en 2:2 Awb.

46 Art. 15 en 57 Lar. Volgens Zijlstra (2015, p. 272) volgt uit het ongeschreven recht dat men zich in het verkeer met een bestuursorgaan kan laten bijstaan en vertegenwoordigen.

47 Art. 2:3 Awb en art. 9b, 20 en 59 Lar.

48 Art. 2:4 Awb.

49 Art. 2:13-2:17 en 8:40a Awb.

50 Zie GHvJ 6 juni 2017, ECLI:NL:OGHACMB:2017:53. Vgl. M.F. Murray, 'Elektronisch appèl?', CJB 2014, afl. 1, p. 36-38.

51 In hfdst. 2, 3 en 4, titel 4.1 Awb.

52 Vgl. Zijlstra 2015, p. 273.

de Awb reeds zichtbaar in de rechtspraak in Curaçao. Zo is in 1997 in een uitspraak van de burgerlijke rechter in Curaçao een omschrijving van het evenredigheidsbeginsel te vinden die vrijwel woordelijk is ontleend aan artikel 3:4 lid 2 Awb.⁵³

Hierna wordt onderscheid gemaakt tussen formele en materiële abbb. Formele abbb hebben betrekking op de procedure van totstandkoming, de voorbereiding en de wijze van het nemen van besluiten/beschikkingen. Materiële abbb hebben betrekking op de inhoud van het bestuurlijk handelen.

3.4 Formele algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Het in hoofdstuk 3 van de Awb opgenomen *formele zorgvuldigheidsbeginsel* eist dat een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtshandeling en ook een feitelijke handeling van de overheid⁵⁴ zorgvuldig wordt voorbereid. Dat wil in de eerste plaats zeggen dat het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de voor de handeling relevante feiten en af te wegen belangen vergaart, de belanghebbenden in de gelegenheid stelt om bij een aanvraag voor een beschikking ontbrekende gegevens aan te vullen en om bij een afwijzing vooraf te worden gehoord.⁵⁵ Voor zover hier sprake is van verplichtingen van bestuursorganen en rechten van burgers hebben die geen zelfstandig karakter, want zij maken deel uit van het (ongeschreven) formele zorgvuldigheidsbeginsel. Daarvoor is derhalve geen afzonderlijke wettelijke grondslag vereist. Het formele zorgvuldigheidsbeginsel houdt bovendien in dat alle bij het besluit betrokken belangen, die bij de voorbereiding in kaart zijn gebracht, in de belangenafweging worden betrokken.⁵⁶ Zo maakten op Curaçao omwonenden bezwaar tegen het verlenen van een bouwvergunning voor een huisje dat hun fraaie uitzicht zou belemmeren. De rechter oordeelde dat aan de verlening van de vergunning ernstige gebreken kleefden. De omwonenden waren niet gehoord en de vergunning was verleend zonder dat was vastgesteld dat discrepanties aanwezig waren tussen de vergunningaanvraag en de verwezenlijking daarvan. Bovendien was het zeer waarschijnlijk dat de vergunning strijdig geacht moest worden met de erfpachtvoorwaarden die voor het desbetreffende perceel en de omliggende percelen golden. Dat alles was niet onderzocht. De vergunning was derhalve onzorgvuldig tot stand gekomen.⁵⁷

Het hiervoor al genoemde, in hoofdstuk 2 van de Awb opgenomen verbod voor het bestuur om te handelen zonder vooringenomenheid⁵⁸ maakt deel uit van het ongeschreven beginsel van *fair play*, dat nauw verwant is aan het formele zorgvuldigheidsbeginsel. *Fair play* houdt enerzijds in dat het bestuur burgers in de gelegenheid moet stellen om voor hun belangen op te komen en daartoe genoegzaam inzicht moet geven in de gronden van

53 Gea Curaçao 15 augustus 1997, TAR-Justicia 1998, afl. 3, p. 179-183, *Jurisprudentie Bestuursrecht* 1998, p. 76-81 (Godett).

54 Vgl. art. 3:1 Awb en HR 27 maart 1987, AB 1987/273 (Amsterdam Ikon).

55 Zie art. 3:2 Awb en afdelingen 4.1.1 en 4.1.2 Awb. Niet alle regels over het horen zijn overigens van codificerende aard. Zie daarover Zijlstra 2015, p. 273.

56 Vgl. art. 3:4 lid 1 Awb.

57 GHvJ 2 januari 1990, TAR-Justicia, *Jurisprudentie Bestuursrecht* 1998, p. 212-214 (Seru Mahuma).

58 Art. 2:4 Awb.

zijn besluitvorming⁵⁹ en anderzijds dat het zich steeds objectief dient op te stellen en onpartijdig dient te handelen. Burgers mogen door het bestuur niet voor de gek worden gehouden of op het verkeerde been worden gezet. Dit beginsel geldt ook in Curaçao.

Het eveneens ongeschreven *formele rechtszekerheidsbeginsel* eist dat besluiten duidelijk en ondubbelzinnig zijn geformuleerd (*duidelijkheidsvereiste*). Tot het beginsel behoort ook dat besluiten worden bekendgemaakt (*kenbaarheidsvereiste*) en niet eerder in werking treden dan nadat ze bekend zijn gemaakt. Daarover bevat de Awb wel regels. Voor zover dat in Curaçao voor beschikkingen niet afzonderlijk is geregeld,⁶⁰ kunnen de in hoofdstuk 3 van de Awb opgenomen regels voor bekendmaking en mededeling⁶¹ analoog worden toegepast, behalve de verplichting tot het opnemen van een rechtsmiddelenverwijzing.⁶² Daarin voorziet de Lar wel.⁶³

Het *motiveringsbeginsel* heeft betrekking op de wijze waarop het besluit is ingericht. Het bevat twee eisen. Niet alleen moet een besluit een motivering bevatten, maar deze motivering dient bovendien draagkrachtig te zijn en zo mogelijk te verwijzen naar het wettelijk voorschrift waarop ze berust.⁶⁴ In de Lar is het beginsel deels gecodificeerd voor een beslissing op bezwaar.⁶⁵ Maar ook beschikkingen *in primo* dienen deugdelijk gemotiveerd te zijn.⁶⁶ Daarbij kan de Awb analoog worden toegepast. Dat geldt ook voor het achteraf verstrekken of achterwege laten van een motivering en de verplichting om aan te geven waarom is afgeweken van een krachtens wettelijk voorschrift uitgebracht advies.⁶⁷ Voor de eisen die worden gesteld aan het ter motivering verwijzen naar een uitgebracht advies⁶⁸ lijkt een wettelijke grondslag nodig. Op dit punt kan de Awb derhalve niet analoog worden toegepast. Ten slotte is motivering ook in Curaçao tegenwoordig een vormvereiste waaraan kan worden voorbijgegaan, als blijkt dat belanghebbenden daardoor niet worden benadeeld.⁶⁹

3.5 Materiële algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Het verbod van *détournement de pouvoir* houdt in dat een bevoegdheid niet voor een ander doel mag worden aangewend dan waarvoor die bevoegdheid is verleend.⁷⁰ Deze in de Awb opgenomen norm geldt ook in Curaçao als ongeschreven rechtsnorm. Dat bleek reeds in

59 Zie Gea Aruba 30 augustus 1989, TAR-Justicia 1998, *Jurisprudentie Bestuursrecht*, p. 96-100 (*Antilliaanse verloofde*), waarin bij een ontzegging van toegang tot Curaçao onvoldoende uitleg werd gegeven over verdenkingen door de politie.

60 Art. 16 lid 2 en 69 lid 2 Lar. Vgl. Zijlstra 2015, p. 272. Zie voor een uitzondering daarop art. 17 lid 4 Landsverordening toelating en uitzetting Curaçao.

61 Art. 3:40 en 3:41 lid 1 Awb.

62 Art. 3:45 Awb.

63 Art. 16 lid 5 Lar.

64 Vgl. art. 3:46 en 3:47 lid 2 Awb.

65 Art. 68 lid 2 Lar. Daar staat niet de verplichting om zo mogelijk te vermelden krachtens welk wettelijk voorschrift de beschikking op bezwaar is genomen.

66 Zie o.a. Gea Curaçao 1 september 2011, ECLI:NL:OGEAC:2017:BR6709 (*Isla*).

67 Art. 3:47 lid 3, 3:48 en 3:50 Awb.

68 Art. 3:49 Awb.

69 Art. 50a Lar (in 2015 ingevoegd). Vgl. art. 6:22 Awb.

70 Zie art. 3:3 Awb. Vgl. R.J.N. Schlössels en S.E. Zijlstra, *Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat*, Deventer: Wolters Kluwer 2017, p. 2014-2017.

Prof. mr. L.J.J. Rogier

1984 in het geval van de verblijfsvergunning voor de dienstbode van de heer Staartjes. Deze dienstbode had een verblijfsvergunning verkregen onder de voorwaarde dat zij bij haar werkgever zou inwonen. Toen zij na haar eerste werkgever vervolgens bij Staartjes in dienst trad, kreeg zij te horen dat er 'geen dringende noodzaak tot inwoning aanwezig was, mede gelet op de heersende werkloosheid' en werd de aanpassing van haar verblijfsvergunning voor haar indiensttreding bij Staartjes geweigerd. De rechter achtte deze weigering in strijd met het doel van de vreemdelingenwetgeving en daarmee in strijd met het verbod van *détournement de pouvoir*.⁷¹

Het *materiële zorgvuldigheidsbeginsel* eist dat alle relevante belangen die ten behoeve van het besluit zijn verzameld en in de besluitvorming zijn betrokken (*formele zorgvuldigheidsbeginsel*, zie hiervoor) op een zorgvuldige wijze worden afgewogen.⁷² Nauw verwant aan het *materiële zorgvuldigheidsbeginsel* zijn het *evenredigheidsbeginsel* en het *verbod van willekeur*. Het evenredigheidsbeginsel eist dat de voor één of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen. In Curaçao is dat laatste beginsel te vinden in Regeling Ambtenarenrechtspraak.⁷³ Voor het overige kan de Awb analoog worden toegepast. Het beginsel impliceert mede dat daar waar de nadelige gevolgen onevenredig zijn, ter compensatie schadevergoeding dient te worden verstrekt aan hen die onevenredig worden getroffen (*égalité devant les charges publiques*) en dat dient te worden afgeweken van beleidsregels, indien deze voor één of meer belanghebbenden gevolgen hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met die beleidsregels te dienen doelen.⁷⁴ Het beginsel speelt verder vooral een rol bij sancties.⁷⁵ De belangenafweging mag ook niet in strijd zijn met het *verbod van willekeur*. Dat is het geval, indien het bestuursorgaan *bij afweging van de betrokken belangen niet in redelijkheid tot het besluit heeft kunnen komen*. Het bestuursorgaan moet, gelet op het verbod van willekeur, blijven binnen de marges van wat niet-onredelijk kan worden genoemd. Deze norm is vooral een toetsingsnorm voor de rechter. Daarom wordt de toetsing die de rechter aan de hand van het verbod van willekeur verricht ook wel *marginale (beleids)toetsing* genoemd.⁷⁶ Een voorbeeld waaruit blijkt dat ook de rechter in Curaçao zich daaraan gebonden acht betrof de verwijdering van twee leerkrachten uit Curaçao door de minister van Justitie, omdat de leerkrachten zich niet hadden gehouden aan de voorwaarde dat zij gedurende de beroepsprocedure over hun verblijfsvergunning niet zouden werken. De rechter overwoog dat bij de hantering van die bevoegdheid tot verwijdering aan het belang van de leerkrachten kennelijk te weinig waarde is gehecht en concludeerde dat de minister bij een richtige belangenafweging, mede gelet op diens tolerante houding ten aanzien van anderen in het verleden, in redelijkheid niet tot de voorgenomen beslissing had kunnen komen.⁷⁷

71 GHvJ 13 maart 1984, TAR-Justicia Jurisprudentie Bestuursrecht 1998, p. 58-63 (*Inwonende dienstbode van Staartjes*).

72 Art. 3:4 lid 2 Awb.

73 Vgl. art. 35 lid 2 Regeling Ambtenarenrechtspraak en art. 3:4 lid 2 Awb.

74 Art. 4:84 Awb. GHvJ 22 november 2016, ECLI:NL:OGHACMB:2016:191.

75 Zie de hiervoor reeds genoemde uitspraak van de burgerlijke rechter van het Gea Curaçao van 15 augustus 1997, TAR-Justicia 1998, afl. 3, p. 179-183, JB 1998 p. 76-81 (*Godett*).

76 Zie daarover ABRvS 9 mei 1996, AB 1997/93 en JB 1997/158 (*Maxis & Praxis*).

77 GHvJ 1 april 1986, TAR-Justicia Jurisprudentie Bestuursrecht, december 1998, p. 144-147.

3.6 Algemene beginselen van behoorlijk procesrecht en procesregels

Veel regels van bestuursprocesrecht in de Lar zijn identiek of vrijwel identiek aan regels in de Awb. Zo is bijvoorbeeld de beroepstermijn in de Lar gelijk aan die in de Awb: zes weken.⁷⁸ Leemten in de Curaçaose proceswetgeving kunnen worden opgevuld door analoge toepassing van (aanvullende) procesregels uit de Awb, behalve waar het gaat om bevoegdheden, rechten, verplichtingen of aanspraken. Zo mag worden verondersteld dat getuigen en deskundigen in de bezwaarfase niet alleen door het bestuursorgaan voor een hoorzitting kunnen worden uitgenodigd,⁷⁹ maar dat zij op verzoek van de belanghebbende ook kunnen worden gehoord, al staat dat niet in de Lar.⁸⁰ Anderzijds kan van het recht van een belanghebbende om in de bezwaarfase te worden gehoord niet worden afgezien als de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord.⁸¹ Deze regel ontbreekt ook in de Lar.

Per saldo zijn er verder maar weinig procesregels die wel in de Awb zijn opgenomen en niet in de Lar, die analoog in Curaçao kunnen worden toegepast. Richtinggevend voor analoge toepassing is of rechtsregels, ook voordat ze in de Awb waren opgenomen, reeds als ongeschreven recht waren aanvaard. In die gevallen is goed verdedigbaar dat deze regels ook als ongeschreven recht in Curaçao hebben te gelden. Zo is bij een herhaalde aanvraag van een beschikking de aanvrager gehouden nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden te vermelden.⁸² En het bestuursorgaan blijft verplicht een besluit te nemen, indien een beroep zich richt tegen het niet tijdig nemen van een besluit, tenzij de belanghebbende daarbij als gevolg van de beslissing op het beroep geen belang meer heeft.⁸³ Deze regel geldt, hoewel daar niet opgeschreven, ook in Curaçao, maar de naleving daarvan kan in rechte slechts bij de burgerlijke rechter worden afgedwongen.⁸⁴ Verder spreekt het ook vanzelf dat onder de Lar een bezwaar- of beroepschrift tijdig is ingediend, indien het voor het einde van de termijn is ontvangen.⁸⁵ En in de Awb is ten overvloede bepaald dat het bezwaar of beroep niet de werking van het besluit waartegen het is gericht schorst, tenzij bij of krachtens wettelijk voorschrift anders is bepaald.⁸⁶ Deze hoofdregel van bestuursprocesrecht is zowel in de oude wetgeving als in de literatuur en de rechtspraak aanvaard en geldt ook voor bezwaar en beroep tegen beschikkingen in Curaçao. Het spreekt verder vanzelf dat, indien iemand zich laat vertegenwoordigen, de stukken (ook) in de bezwaarfase aan de gemachtigde worden gestuurd, al staat dat niet in de Lar.⁸⁷ Ook de regel dat bezwaar en beroep kunnen worden ingetrokken is niet expliciet in de Lar opge-

78 Art. 16 lid 1 en 56 lid 1 Lar. Art. 6:7 Awb.

79 Art. 65 lid 1 Lar.

80 Art. 7:8 Awb.

81 Art. 7:3 aanhef en sub d Awb (de zgn. 'antwoordkaartmethode').

82 Vgl. art. 4:6 Awb en GHvJ 28 mei 2012, ECLI:NL:OGHACMB:2012:BW8365.

83 Art. 6:20 lid 1 Awb.

84 GHvJ 23 mei 2014, HJAR 63251/14 en 66649/14, CJB 2014, afl. 2, p. 108-119, m.nt. Rogier en GHvJ 26 juli 2016, ECLI:NL:OGHACMB:2016:89.

85 Art. 6:9 lid 1 Awb. De regel van art. 6:9 lid 2 Awb (inzake verzending per post) kan niet analoog worden toegepast.

86 Art. 6:16 Awb.

87 Art. 6:17 Awb.

nomen, maar de Lar gaat wel uit van de mogelijkheid daartoe.⁸⁸ Het lijkt, gelet op het *actus contrarius*-beginsel,⁸⁹ verdedigbaar dat in Curaçao naar analogie geldt dat dat schriftelijk dient te geschieden en dat het recht om mondeling in te trekken alleen is toegestaan tijdens het horen.⁹⁰ Tot slot lijkt het verdedigbaar dat de regel voor herstel van verzuim bij het instellen van bezwaar en beroep⁹¹ in Curaçao analoog wordt toegepast in situaties waarin het elektronisch uitwisselen van stukken met het bestuur of de rechter op bezwaren stuit.

4. Geen analoge toepassing van de Awb

Zoals hiervoor vermeld, ligt analoge toepassing van de Awb niet in de rede als het gaat om bevoegdheden en verplichtingen van bestuursorganen en van de rechter en bij rechten, verplichtingen en aanspraken van burgers.

Veel regels over bevoegdheden, rechten, verplichtingen en aanspraken zijn op identieke wijze of vrijwel identieke wijze opgenomen in de Lar. Dat is ook uitdrukkelijk de bedoeling geweest van de Lar-wetgever. Van een bewuste afwijking van de Awb is in het Curaçaose bestuursrecht nauwelijks sprake. Slechts op een enkel punt heeft de Lar-wetgever bewust willen afwijken van de Awb. In die gevallen kunnen Awb-regels niet analoog worden toegepast.⁹² Voor het overige zijn de in Curaçao bestaande afwijkingen van de Awb eerder het gevolg van een achterstand in rechtsontwikkeling.

Hierna komen achtereenvolgens de niet-analoog toe te passen bevoegdheden en verplichtingen van bestuursorganen en van de rechter, en verplichtingen, rechten en aanspraken van burgers aan de orde. Bestuursorganen en rechters bezitten geen aanspraken en burgers hebben geen (publiekrechtelijke) bevoegdheden.

4.1 Bevoegdheden en verplichtingen van bestuursorganen

Analoge toepassing van Awb-regels is niet toegestaan waar de Awb bevoegdheden toekent aan bestuursorganen of hun daarbij beperkingen of verplichtingen oplegt. Zo bestaat er in Curaçao geen wettelijke bevoegdheidsgrondslag voor het vaststellen van beleidsregels, althans beleidsregels met alle kenmerken die de Awb daaraan toekent, zoals de verplichting om bij het vaststellen van beleidsregels het wettelijk voorschrift te noemen waaruit de beleidsregel voortvloeit.⁹³ Dat neemt niet weg dat bestuursorganen in Curaçao hun beleid op schrift kunnen stellen en dat burgers hen daaraan via het vertrouwensbeginsel kunnen houden.

Verder is in de Lar de uiterste termijn voor het nemen van beschikkingen door het bestuur – voor zover deze niet in bijzondere wetgeving is bepaald – opengelaten, terwijl in de Awb

88 Zie art. 17 lid 6 en 50 lid 10 Lar.

89 Op grond van het *actus contrarius*-beginsel gelden bij de intrekking van de beschikking dezelfde vereisten als bij de aanvraag.

90 Art. 6:21 Awb. Zie art. 17 lid 6 en 50 lid 10 Lar waar de intrekking wel wordt genoemd.

91 Art. 6:6 aanhef en onder b Awb. Vgl. art. 22 Lar. Overigens maakt art. 85 lid 3 Vreemdelingenwet 2000 daar een uitzondering op voor beroepschriften in hoger beroep in vreemdelingenzaken. Deze uitzondering kan niet analoog worden toegepast bij het instellen van hoger beroep in vreemdelingenzaken in Curaçao.

92 Vgl. Drop 2014, p. 340.

93 Vgl. art. 1:3 lid 4 en Titel 4.3 Awb.

die uiterste termijn is bepaald op acht weken na ontvangst van de aanvraag van een beschikking.⁹⁴ Een analoge toepassing van de Awb ligt, gezien de keuze van de Lar-wetgever om die termijn open te laten, hier niet voor de hand.⁹⁵ Ook de wettelijke termijnen voor het nemen van een beslissing op bezwaar in de Lar verschillen van die in de Awb.⁹⁶

De bevoegdheid tot het invorderen van een verbeurde dwangsom verjaart in Curaçao niet (standaard) na verloop van een jaar.⁹⁷ En de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete is niet aan algemene verjaringstermijnen gebonden.⁹⁸ Verder heeft een Curaçao bestuursorgaan, dat beschikt over de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang, niet automatisch ook de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom⁹⁹ en heeft het bij de uitoefening van bestuursdwang niet het recht zaken mee te voeren en op te slaan.¹⁰⁰ Ook bestaat er in Curaçao geen algemene regel die inhoudt dat aan degene die wordt verhoord met het oog op het opleggen van een boete, wordt meegegeeld dat hij niet tot antwoorden verplicht is (de *cautio*).¹⁰¹ En in Curaçao heeft een bestuursorgaan, wanneer het een subsidie heeft verstrekt en deze subsidie heeft geleid tot vermogensvorming, niet automatisch recht op een vergoeding.¹⁰² De Awb-regels over deze onderwerpen zijn in Curaçao niet analoog van toepassing.

Mandaat behoeft, zoals gezegd, geen wettelijke grondslag. De Awb verbiedt mandaat bij het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften, bij het nemen van besluiten die met versterkte meerderheid moeten worden genomen of waarvan de aard van de voorgeschreven besluitvorming zich anderszins tegen mandaatverlening verzet, bij het vernietigen van of het onthouden van goedkeuring aan een besluit van een ander bestuursorgaan en bij het opleggen van een bestuurlijke boete aan degene die rapport of proces-verbaal van de overtreiding heeft opgemaakt.¹⁰³ Hoewel analoge toepassing van de regel dat geen mandaat mogelijk is wanneer de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet,¹⁰⁴ in Curaçao verdedigbaar is, staat analoge toepassing van de meer specifiek in de Awb aangegeven gevallen van het mandaatverbod geenszins vast.¹⁰⁵ Evenmin staat vast dat in Curaçao mandaat, zoals de Awb voorschrijft, niet kan worden verleend aan een niet-ondergeschikte zonder diens toestemming en de toestemming van degene onder wiens verantwoordelijkheid hij werkt,¹⁰⁶ al ligt dat natuurlijk in de rede. Maar dat de gemandateerde in Curaçao zonder

94 Art. 4:13 lid 2 Awb.

95 Vgl. Zijlstra 2015, p. 273. Zie voor de gevolgen die het ontbreken van een beslistermijn heeft voor het indienen van bezwaar of beroep De Haseth 2016, p. 5-6.

96 Art. 68 lid 1 Lar en art. 7:10 Awb.

97 Art. 5:35 Awb.

98 Art. 5:45 Awb.

99 Art. 5:32 lid 1 Awb.

100 Art. 5:29 Awb.

101 Art. 5:10a Awb.

102 Art. 4:41 lid 3 Awb.

103 Art. 10:3 Awb.

104 Zie par. 3 in deze bijdrage.

105 Zo is bijvoorbeeld niet uitgesloten dat in Curaçao krachtens mandaat op een bezwaarschrift kan worden beslist door dezelfde gemandateerde die ook *in primo* heeft beslist. Zie GHvJ 18 juni 2009, ECLI:NL: OGHNAA:2009:BJ5755 (*Setel*).

106 Art. 10:4 Awb.

meer gehouden zou zijn de mandaatgever op diens verzoek inlichtingen te verschaffen over de uitoefening van de bevoegdheid,¹⁰⁷ is niet vanzelfsprekend. Volgens de Awb moet algemeen mandaat schriftelijk worden verleend; mandaat voor een bepaald geval mag mondeling. Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie is op dat punt zelfs strenger: alle mandaat moet schriftelijk worden verleend,¹⁰⁸ maar de verplichting die in de Awb staat,¹⁰⁹ om mandaatbesluiten te publiceren, geldt niet in Curaçao. Evenmin zijn de in de Awb opgenomen verplichtingen voor het bestuur om in het krachtens mandaat genomen besluit te vermelden namens welk bestuursorgaan het besluit is genomen en om de regels voor mandaat ook bij volmacht tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen en machtiging tot het verrichten van andere handelingen toe te passen,¹¹⁰ analoog van toepassing in Curaçao.

Ten aanzien van *delegatie*¹¹¹ geldt in Curaçao niet vanzelfsprekend de in de Awb opgenomen regels dat delegatie aan ondergeschikten verboden is,¹¹² dat het delegerende bestuursorgaan aan degene aan wie de bevoegdheid is gedelegeerd alleen instructies kan geven middels beleidsregels en dat degene aan wie de bevoegdheid is gedelegeerd verplicht is het delegerende bestuursorgaan op diens verzoek inlichtingen te verschaffen over de uitoefening van de bevoegdheid.¹¹³ Dat geldt ook voor de verplichting om in het besluit, dat op grond van een gedelegeerde bevoegdheid is genomen, het delegatiebesluit en de vindplaats daarvan te vermelden.¹¹⁴ De schakelbepaling in de Awb krachtens welke ook delegatie door een bestuursorgaan mogelijk is van een bevoegdheid van een ander bestuursorgaan aan een derde (*allodelegatie*)¹¹⁵ en de bepaling die de regels voor delegatie ook bij volmacht tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen en machtiging tot het verrichten van andere handelingen van overeenkomstige toepassing verklaart,¹¹⁶ zijn evenmin analoog van toepassing in Curaçao.

De Awb-regels over de bekendmaking van andere besluiten dan beschikkingen kunnen in Curaçao niet analoog worden toegepast.¹¹⁷ In Curaçao is een Bekendmakingsverordening van kracht.¹¹⁸ Daarin is bepaald dat alle vormen van regelgeving worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad* en alle andere officiële berichten en bekendmakingen die landsorganen aan het publiek willen mededelen in de *Curaçaosche Courant*.

Ten slotte bevat de Awb voor bestuursorganen bepalingen over een aantal bijzondere onderwerpen die in Curaçao niet in algemene zin zijn geregeld. Deze bepalingen zijn ook

107 Art. 10:6 lid 2 Awb.

108 GHvJ 28 juni 2013, ECLI:NL:OGHACMB:2013:42 (*Schriftelijk mandaat*).

109 Een mandaatbesluit is een besluit in de zin van de Awb en dient uit dien hoofde te worden bekendgemaakt conform art. 3:40 e.v. Awb.

110 Art. 10:10 en 10:12 Awb.

111 Zie daarover ook par. 3 in deze bijdrage.

112 Art. 10:14 Awb.

113 Art. 10:16 Awb.

114 Art. 10:19 Awb.

115 Art. 10:20 Awb.

116 Art. 10:21 Awb.

117 Art. 3:42-3:45 Awb. Zie over de bekendmaking van beschikkingen par. 3.4 in deze bijdrage.

118 Bekendmakingsverordening, bijlage bij AB 2010, nr. 87.

niet analoog toe te passen in Curaçao. Zo bevat de regeling omtrent advisering bepalingen over adviezen van bij wettelijk voorschrift ingestelde personen of colleges die bestuursorganen bij het nemen van besluiten dienen te betrekken.¹¹⁹ De regeling inzake samenhangende besluiten legt aan bestuursorganen de verplichting op om te bevorderen dat een aanvrager in kennis wordt gesteld van andere op de aanvraag te nemen besluiten, waarvan het bestuursorgaan redelijkerwijs kan aannemen dat deze nodig zijn voor de door de aanvrager te verrichten activiteit.¹²⁰ De regeling van de dwangsom bij niet tijdig beschikken strekt ertoe dat het bestuursorgaan een dwangsom verbeurt aan de aanvrager van een beschikking voor elke dag dat het in gebreke is. Het bestuursorgaan stelt zelf de verschuldigdheid en de hoogte van de dwangsom bij beschikking vast.¹²¹ De regeling van de positieve beschikking bij niet tijdig beslissen (*lex silencio positivo*) strekt ertoe dat, indien niet tijdig op de aanvraag tot het geven van een beschikking is beslist, de gevraagde beschikking van rechtswege is gegeven.¹²² Ten aanzien van publiekrechtelijke geldschulden kent de Awb aan bestuursorganen bijzondere publiekrechtelijke bevoegdheden toe, zoals het vaststellen van de verplichting tot betaling van een geldsom en de bevoegdheid tot het uitvoeren van een dwangbevel dat ertoe strekt de betaling van een geldsom af te dwingen.¹²³ De regeling van de klachtenbehandeling door een bestuursorgaan geeft niet alleen aan eenieder het recht een klacht in te dienen over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, maar schrijft ook voor hoe dat bestuursorgaan die klacht dient te behandelen.¹²⁴ In Curaçao bestaat geen algemene regeling over klachtenbehandeling, maar het recht om een klacht in te dienen en daarop antwoord te krijgen valt wel onder het petitierecht.¹²⁵

4.2 Bevoegdheden en verplichtingen van de rechter

De bestuursrechter is in de eerste plaats gehouden een (hoger) beroep in behandeling te nemen en bevoegd om daarover een bindende uitspraak te doen. Zijn competentie wordt in Nederland bepaald door het besluitbegrip en in Curaçao door het beschikkingsbegrip. Het Hof oordeelt streng waar het gaat om de uitoefening van rechterlijke bevoegdheden.¹²⁶ Het ligt dan ook niet voor de hand dat de Awb-regels over de rechterlijke competentie analoog van toepassing zijn in Curaçao, behalve waar die geheel identiek zijn. De dicta in eerste aanleg zijn in de Awb en in de Lar identiek.¹²⁷ Verder komt ook de inhoud van de uitspraak grotendeels overeen.¹²⁸ De competentie van de hogerberoepsrechters is echter niet helemaal identiek geregeld.¹²⁹ Ook wat de uitspraakbevoegdheid in hoger beroep betreft zijn de afwijkingen groter.¹³⁰ Zo ontbreekt in de Lar de regel dat als de uitspraak in hoger

119 Afdeling 3.3, i.h.b. art. 3:5 Awb.

120 Afdeling 3.5 Awb.

121 Par. 4.1.3.2, i.h.b. art. 4:17 en 4:18 Awb.

122 Par. 4.1.3, i.h.b. art. 4:20b lid 1 en 4:20c lid 1 Awb.

123 Titel 4.4, i.h.b. art. 4:86 en 4:115 Awb.

124 Titel 9.1, i.h.b. art. 9.1 en Afdeling 9.1.2 Awb.

125 Art. 7 Staatsregeling van Curaçao.

126 Drop 2014, p. 341.

127 Art. 8:70 Awb en art. 50 lid 1 Lar.

128 Art. 8:77 Awb en art. 49 Lar.

129 Vgl. art. 8:104 Awb en art. 75 Lar.

130 Vgl. art. 8:113-8:118 Awb en art. 78-78e Lar.

beroep ertoe strekt dat het bestuursorgaan een nieuw besluit neemt, de uitspraak tevens kan inhouden dat beroep tegen dat besluit slechts kan worden ingesteld bij de hogerberoepsrechter.¹³¹

Bij de behandeling van het (hoger) beroep is de rechter bevoegd een aantal procesbeslissingen te nemen. De regels daarvoor in de Lar komen grotendeels overeen met die in de Awb, maar niet allemaal. En omdat het om bevoegdheden gaat kunnen de Awb-regels niet analoog worden toegepast. Zo kan op grond van de Awb in een zaak die in behandeling is in hoger beroep, aan een lid van het desbetreffende hogerberoepscollege gevraagd worden een conclusie te nemen.¹³² Dat is in Curaçao (nog) niet mogelijk. En op grond van de Awb kan de bestuursrechter, anders dan op grond van de Lar, een persoon – niet zijnde een advocaat – tegen wie ernstige bezwaren bestaan weigeren een partij bijstand te verlenen of deze te vertegenwoordigen.¹³³ Verder kan de bestuursrechter op grond van de Awb de griffier opdragen een onderzoek ter plaatse in te stellen (*descente*).¹³⁴ Dat is in Curaçao niet mogelijk. De Curaçaose bestuursrechter is ook niet bevoegd tot toepassing van de zogenoemde ‘bestuurlijke lus’¹³⁵ noch tot het doen van tussenuitspraken.¹³⁶ Verder heeft de Curaçaose bestuursrechter niet dezelfde bevoegdheid als de Nederlandse bestuursrechter waar het gaat om het ‘terugsturen’ van het beroepschrift naar de bezwaarfase.¹³⁷ Op grond van de Awb moet het bestuursorgaan in dat geval het beroepschrift als bezwaarschrift behandelen. Op grond van de Lar kan het Gerecht het beroepschrift alleen naar het bestuursorgaan sturen met het verzoek of het bereid is de beschikking in heroverweging te nemen.¹³⁸ Daar beslist derhalve het bestuursorgaan of de bezwaarfase wordt gevolgd. Voorts is de bestuursrechter, indien hij een boetebeschikking vernietigt, op grond van de Awb, anders dan op grond van de Lar, verplicht de zaak zelf af te doen.¹³⁹ Ook is de bestuursrechter op grond van de Awb bevoegd op verzoek van de belanghebbende een bestuursorgaan bij onrechtmatig handelen of besluiten te veroordelen tot vergoeding van schade.¹⁴⁰ De Lar voorziet niet in deze zelfstandige procedure tot schadevergoeding. Zij voorziet wel in de mogelijkheid tot het toekennen van schadevergoeding door de rechter in het kader van de procedure tegen de schadeveroorzakende beschikking (*accessoire schadevergoeding*)¹⁴¹ en zij laat de mogelijkheid open om een zuivere schadebeschikking te vragen aan het bestuur ten aanzien van onrechtmatige én rechtmatige beschikkingen. Verder wijkt in hoger beroep de analoge toepassing van het procesrecht in eerste aanleg in de Awb op onderdelen af van die in de Lar.¹⁴² Ten slotte kent de Awb, anders dan de Lar, in hoger beroep de mogelijkheid van het instellen van incidenteel hoger beroep.¹⁴³ Een

131 Art. 8:113 lid 2 Awb.

132 Art. 8:12a Awb.

133 Art. 8:25 Awb.

134 Art. 8:51 Awb.

135 Art. 8:51a -8:51d Awb.

136 Art. 8:80a en 8:80b Awb.

137 Art. 8:54a Awb.

138 Art. 54 Lar.

139 Art. 8:72a Awb.

140 Art. 8:88-8:95 Awb.

141 Art. 50 lid 5 en 6 Lar.

142 Vgl. art. 8:108 Awb en art. 77 Lar.

143 Art. 8:110-8:112 Awb.

opvallend omgekeerd verschil is dat de rechter op grond van de Awb niet en op grond van de Lar wel kan bevelen dat partijen ‘met de sterke arm’ voor hem worden gebracht.¹⁴⁴

De Awb voorziet naast bevoegdheden ook in een aantal verplichtingen voor de bestuursrechter, die deels door de griffie(r) worden vervuld, zoals het verstrekken van een ontvangstbevestiging van het beroepschrift, het zo nodig doorzenden daarvan naar het juiste orgaan en de verplichting tot motivering van de uitspraak.¹⁴⁵ Deze verplichtingen komen in de Awb en in de Lar in hoge mate overeen. Afwijkend is dat in Curaçao voor de rechter, evenmin als voor het bestuursorgaan,¹⁴⁶ de verplichting bestaat dat hij in een procedure over een bestuurlijke boete aan de partij, waaraan een bestuurlijke boete is opgelegd, dient mede te delen dat deze niet tot antwoorden verplicht is (de *cautio*).¹⁴⁷ Een andere belangrijke Awb-regel die (nog) niet in de Lar is te vinden betreft het relativiteitsvereiste. De rechter is gehouden een besluit niet te vernietigen op de grond dat het in strijd is met een geschreven of ongeschreven regel of een algemeen rechtsbeginsel, indien deze regel of dit beginsel kennelijk niet strekt tot bescherming van de belangen van degene die zich daarop beroept.¹⁴⁸ Het Curaçaose bestuursrecht kent dit relativiteitsvereiste niet.¹⁴⁹

4.3 Rechten, verplichtingen en aanspraken van burgers

De Awb en de Lar verlenen aan burgers rechten en aanspraken en leggen hun verplichtingen op die grotendeel overeenkomen, maar niet allemaal identiek zijn. Rechten en aanspraken van burgers zijn meestal het spiegelbeeld van verplichtingen van overheidsorganen.

4.3.1 Rechten

De in de Awb voor het bestuur geformuleerde verplichting om in het bestuurlijk verkeer de Nederlandse taal te gebruiken¹⁵⁰ en het daaruit af te leiden recht voor burgers om in die taal te worden benaderd, is niet analoog van toepassing in Curaçao. Voor de rechtstaat bestaan in Curaçao algemene regels.¹⁵¹ Ten aanzien van de aanvang van het recht om een bezwaar- en beroepschrift in te dienen gelden op grond van de Awb bijzondere regels voor besluiten waartegen alleen door één of meer bepaalde belanghebbenden administratief beroep kan worden ingesteld, die aan goedkeuring zijn onderworpen en die zijn voorbereid met een uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure.¹⁵² Deze regels zijn niet analoog van toepassing in Curaçao. In de Lar is voorts geen uiterste termijn opgenomen waarbinnen in de bezwaarfase stukken kunnen worden ingediend, voordat de hoorzitting wordt gehouden. In de Awb is bepaald dat tot tien dagen voor het horen belanghebbenden

144 Art. 8:31 Awb en art. 39 Lar.

145 Art. 6:14, 6:15 en 8:77 lid 1 sub b Awb en art. 20 lid 1 en 2 en 49 lid 1 Lar.

146 Zie par. 4.1 in deze bijdrage.

147 Art. 8:28a Awb.

148 Art. 8:69a Awb. Vgl. art. 6:22 Awb en art. 50a, de pendant daarvan in de Lar. Zie daarover hiervoor par. 3.2.

149 Vgl. GHvJ 8 mei 2017, ECLI:NL:OGHACMB:2017:88.

150 Art. 2:6 Awb.

151 De Landsverordening officiële talen (PB 2007, nr. 20) en art. 9 Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie: Engels, Nederlands en Papiaments.

152 Art. 6:8 lid 2-4 Awb.

nader stukken kunnen indienen.¹⁵³ Deze termijn is niet analoog toepasbaar in Curaçao. Wel is in de Lar bepaald dat tijdens de hoorzitting geen nieuwe stukken kunnen worden overgelegd, indien de andere partijen of hun gemachtigden daartegen bezwaar maken.¹⁵⁴ De Lar voorziet, anders dan de Awb, niet in de mogelijkheid dat belanghebbenden in bezwaar afzonderlijk worden gehoord, indien aannemelijk is dat gezamenlijk horen een zorgvuldige behandeling zal belemmeren of dat tijdens het horen feiten of omstandigheden bekend zullen worden, waarvan geheimhouding om gewichtige redenen is gebleken.¹⁵⁵ In afwijking van de Awb kan een belanghebbende in Curaçao het recht om beroep in te stellen niet worden ontzegd, indien hem redelijkerwijze kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht of geen bezwaar heeft gemaakt, behalve in gevallen waarin het indienen van een bezwaarschrift verplicht is gesteld.¹⁵⁶ Expliciet afwijkend van de Awb is ook de termijn waarbinnen partijen het recht hebben om nadere stukken in te dienen bij de behandeling van het beroep. In de Awb is die termijn bepaald op tien dagen voor de zitting; in de Lar is deze termijn zeven dagen.¹⁵⁷ Voorts staat in afwijking van de Awb het recht om schorsing en voorlopige voorziening te vragen op grond van de Lar alleen open voor de indiener van een bezwaar- of beroepschrift, maar de rechter heeft het ook opengesteld voor andere belanghebbenden en daarmee de Awb analoog toegepast.¹⁵⁸ Strikt genomen kunnen derden zich ook niet voegen in een voorlopige voorziening (vovo)-procedure en naar voren brengen dat zij onevenredig nadeel lijden van de onmiddellijke uitvoering van de beschikking, omdat de door de rechter te verrichten afweging alleen ziet op evenredig nadeel voor de indiener van het vovo-verzoek.¹⁵⁹ Maar ook hier is door de rechter in de praktijk aan voorbijgegaan.¹⁶⁰ Verder heeft een burger in Curaçao niet het recht om een verzoekschrift in te dienen bij de rechter ter verkrijging van schadevergoeding bij onrechtmatig handelen van het bestuur¹⁶¹ of om incidenteel hoger beroep in te stellen.¹⁶² Ten slotte bestaat, zoals gezegd, in Curaçao weliswaar het recht van petitie,¹⁶³ maar geen algemene regeling over de behandeling van klachten over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen.¹⁶⁴

4.3.2 Verplichtingen

Een algemene verplichting tot geheimhouding voor eenieder die betrokken is bij de uitvoering van de taak door een bestuursorgaan, zoals opgenomen in de Awb,¹⁶⁵ ontbreekt in

153 Art. 7:4 lid 1 Awb.

154 Art. 64 lid 5 Lar.

155 Art. 7:6 lid 2 Awb.

156 Vgl. art. 6:13 Awb. Bezwaar is in Curaçao verplicht gesteld in het belastingrecht (zie GHvJ 7december 2016, ECLI:NL:OGHACMB:2016:180) en in art. 12 Landsverordening arbeid vreemdelingen.

157 Art. 8:58 lid 2 Awb en art. 27 lid 4 Lar.

158 Art. 85 Lar en art. 8:81 Awb. GHvJ 25 april 2012, ECLI:NL:OGHACMB:2012:BX0144.

159 Art. 26 Lar is niet van toepassing in het kader van een vovo op grond van de Lar. Vgl. art. 8:81 lid 1 Awb waar gesproken wordt van de 'betrokken belangen'.

160 Gea Curaçao 1 december 2017, Lar:CUR201702346 en Lar:CUR201702365.

161 Art. 8:88 Awb.

162 Art. 8:110 Awb.

163 Art. 7 Staatsregeling van Curaçao.

164 Titel 9.1 Awb.

165 Art. 2:5 Awb.

Curaçao, behalve voor ambtenaren.¹⁶⁶ In afwijking van de Awb ontbreekt in de Lar ook de verplichting voor de indiener om zorg te dragen voor een vertaling van het bezwaar- of beroepschrift, indien dat voor een goede behandeling van het bezwaar of beroep noodzakelijk is.¹⁶⁷ En partijen zijn niet, zoals in Nederland, verplicht om in persoon te verschijnen, als zij door de bestuursrechter zijn opgeroepen.¹⁶⁸ In afwijking van de Awb kent de Lar ook geen verplichting voor partijen om mee te werken aan een onderzoek door een deskundige.¹⁶⁹

4.3.3 Aanspraken

De aanvrager van een beschikking heeft op grond van de Awb aanspraak op een dwangsom bij niet tijdig beschikken.¹⁷⁰ Deze regel is in Curaçao niet analoog van toepassing. Dat geldt ook voor de regel dat de rechter kan bepalen dat ook in andere gevallen dan wanneer het beroep gegrond is verklaard het griffierecht door het bestuursorgaan geheel of gedeeltelijk wordt vergoed.¹⁷¹ Maar ook ten aanzien daarvan heeft de rechter zich coulant opgesteld door te bepalen dat griffierecht wordt terugbetaald als een rechtsmiddel niet-ontvankelijk wordt verklaard, omdat het bestuursorgaan geheel aan de bezwaren van de belanghebbende is tegemoetgekomen.¹⁷²

5. Samenvatting

De Algemene wet bestuursrecht is een Nederlandse wet die niet van kracht is in Curaçao. Maar in Curaçao wordt daar wel vaak een beroep op gedaan. Met de Awb wordt veelal nader betekenis gegeven aan bestuursrechtelijke regels en begrippen die in Curaçao niet zijn opgeschreven of veel minder zijn uitgewerkt. Curaçaose regelgeving die (vrijwel) gelijklopend is aan de Nederlandse regelgeving wordt analoog toegepast. In de rechtspraak komt dat duidelijk tot uitdrukking.

Van een bewuste afwijking van de Awb is in het Curaçaose bestuursrecht nauwelijks sprake. Slechts op een enkel punt heeft de Lar-wetgever bewust willen afwijken van de Awb. Voor het overige zijn de in Curaçao bestaande afwijkingen van de Awb eerder het gevolg van een achterstand in rechtsontwikkeling. Regelgeving die in Nederland al wel, maar in Curaçao nog niet is gemoderniseerd, wordt veelal toch analoog toegepast. En verder is het mogelijk dat (delen van) regels die niet in de Lar, maar wel in de Awb staan, als ongeschreven recht in Curaçao gelden. Daarbij gaat het vaak om begripsomschrijvingen en algemene rechtsbeginselen, waaronder beginselen van behoorlijk bestuur en beginselen van behoorlijk procesrecht.

166 Art. 62 Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht.

167 Art. 6:5 lid 3 Awb.

168 Art. 8:27 Awb.

169 Art. 8:30 Awb. De Haseth noemt dat een 'opvallende lacune' (De Haseth e.a. 2016, p. 130).

170 Art. 4:17 Awb.

171 Art. 8:74 lid 2 Awb.

172 GHvJ 8 december 2016, ECLI:NL:OGHACMB:2016:165.

Prof. mr. L.J.J. Rogier

Maar analoge toepassing heeft ook grenzen. Een belangrijke beperking voor analoge toepassing vormt het legaliteitsvereiste. Voor de toedeling van bevoegdheden aan een bestuursorgaan of aan de rechter, of van rechten, verplichtingen of aanspraken van burgers is een expliciete wettelijke grondslag vereist. In die gevallen kunnen regels uit de Awb in beginsel niet analoog worden toegepast.

Bijlagen:

Tabel Awb – Lar

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
1:1 lid 1 sub a	-	-	a-bestuursorgaan
1:1 lid 1 sub b	2 lid 1 aanhef	analoog	b-bestuursorgaan
1:1 lid 2	2 lid 1	deels analoog	uitzonderingen bestuursorgaan
1:1 lid 2 sub f	2 lid 2	deels analoog	voorzitters etc.
1:1 lid 3	-	-	ambtenarenzaken
1:1 lid 4	-	analoog	vermogensrechtelijke gevolgen
1:2	7 lid 1	deels analoog	belanghebbende
1:3 lid 1	-	-	besluit
1:3 lid 2	3	deels analoog	beschikking
1:3 lid 3	-	deels analoog	aanvraag
1:3 lid 4	-	deels analoog	beleidsregel
1:4	1 lid 1	deels analoog	bestuursrechter
1:5 lid 1	54 en 55	analoog	bezwaar
1:5 lid 2	-	analoog	administratief beroep
1:5 lid 3	7 lid 1	deels analoog	beroep
1:6	7 lid 2 sub i	deels analoog	afbakening met het strafrecht
1:7-1:9	-	-	Europese Unie
2:1 lid 1	57 lid 1	deels analoog	gemachtigde
2:1 lid 2	57 lid 2	analoog	machtiging
2:2	-	-	weigeren gemachtigde
2:3	20 lid 2 59 lid 2	analoog	doorzendplicht
2:4	-	analoog	onpartijdigheid bestuursorgaan
2:5	-	-	geheimhoudingsplicht
2:6	-	-	taal
2:13-2:17	-	analoog	elektronisch verkeer met bestuur
3:1	-	deels analoog	bereik Awb
3:2	-	analoog	formele zorgvuldigheid
3:3	-	analoog	verbod van <i>détournement de pouvoir</i>
3:4 lid 1	-	analoog	gebod van belangenafweging

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
3:4 lid 2	-	analoog	materiële zorgvuldigheid
3:5-3:9a	-	-	advisering
3:10-3:18	-	-	uniforme openbare voorbereidings-procedure
3:19-3:29	-	-	samenhangende besluiten
3:40	-	analoog	inwerkingtreding
3:41 lid 1	16 lid 56 lid 2	analoog	bekendmaking
3:41 lid 2	-	-	bekendmaking op een andere wijze
3:42	-	-	publicatie besluiten
3:43	-	-	mededelingsplicht
3:44	-	-	mededeling na uniforme openbare voorbereidingsprocedure
3:45	16 lid 5 56 lid 5	analoog	rechtsmiddelenverwijzing
3:46	-	analoog	motiveringsplicht
3:47	-	analoog	bekendmaking motivering
3:48	-	analoog	achterwege laten motivering
3:49	-	-	verwijzen naar advies
3:50	-	analoog	afwijken van advies
4:1-4:5	-	-	aanvraag van een beschikking
4:6	-	analoog	herhaalde aanvraag
4:7-4:12	-	deels analoog	horen van de aanvrager
4:13-4:15	-	-	beslistermijn beschikking
4:16-4:20	-	-	dwangsom bij niet tijdig beslissen
4:20a-4:20f	-	-	positieve fictieve beschikking
4:21-4:80	-	-	subsidie
4:81-4:84	-	analoog	beleidsregels
4:85-4:125	-	-	bestuurlijke geldschulden
5:1 lid 1	-	analoog	overtreding
5:1 lid 1 en 2	-	analoog	overtreders
5:2 lid 1 sub a	-	analoog	bestuurlijke sanctie
5:2 lid 1 sub b	-	analoog	herstelsanctie
5:2 lid 1 sub c	-	analoog	bestraffende sanctie
5:2 lid 2	-	analoog	geen bestuurlijke sanctie
5:3	-	analoog	analoge toepassing
5:4	-	analoog	legaliteitsbeginsel
5:5	-	analoog	rechtvaardigingsgrond
5:6	-	-	cumulatie herstelsancties
5:7	-	analoog	preventieve herstelsanctie

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
5:8	-	analoog	meer overtredingen
5:9	-	-	inhoud sanctiebeschikking
5:10 lid 1	-	analoog	bestemming geldelijke sanctie
5:10 lid 2	-	-	invordering geldelijke sanctie
5:10a	-	-	cautie
5:11	-	analoog	toezicht
5:12	-	-	legitimatiebewijs
5:13	-	analoog	proportionaliteit
5:14	-	analoog	beperving bevoegdheden
5:15	-	-	betreden plaatsen
5:16	-	-	inlichtingen vorderen
5:16a	-	-	vorderen identiteitsbewijs
5:17	-	-	inzage zakelijke gegevens
5:18	-	-	monsterneming
5:19	-	-	onderzoek vervoermiddelen
5:20	-	-	verplichting tot medewerking
5:21	-	analoog	last onder bestuursdwang
5:23	-	-	openbare orde
5:24	-	deels analoog	inhoud beschikking
5:25	-	-	kostenverhaal
5:27	-	-	betreden plaatsen
5:28	-	-	verzegelen
5:29	-	-	meevoeren en opslaan
5:30	-	-	verkoop of vernietiging
5:31	-	-	spoedeisende situatie
5:31a	-	-	verzoek tot toepassing
5:31b	-	-	vervallen beschikking
5:31c	-	-	bezwaar en beroep
5:31d	-	analoog	last onder dwangsom
5:32	-	-	als alternatieve sanctie
5:32a	-	-	herstelmaatregelen
5:32b	-	-	bedrag
5:33	-	-	termijn verbeurde dwangsommen
5:34	-	-	opheffing/opschorting
5:35	-	-	verjaring invordering
5:37	-	-	beschikking invordering
5:38	-	-	verval beschikking

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
5:39	-	-	bezwaar/beroep
5:40	-	analoog	boete
5:41	-	analoog	verwijtbaarheid
5:42	-	analoog	overlijden overtreder
5:43	-	analoog	<i>ne bis in idem</i>
5:44	-	analoog	<i>una via</i>
5:45	-	-	verval bevoegdheid
5:46	-	analoog	hoogte boete
5:47	-	-	verval boete
5:48	-	-	rapport
5:49	-	-	inzagerecht
5:50	-	-	zienswijze
5:51	-	-	beslistermijn
5:52	-	analoog	inhoud beschikking
5:53	-	-	verplicht rapport
5:54	-	-	schakelbepaling
6:1	-	-	toepassingsbereik bezwaar en beroep
6:2	3 lid 2 en 3	deels analoog	weigering en te late beslissing
6:3	7 lid 2 sub e	analoog	voorbereidingshandeling
6:4	15 lid 1 / 55	analoog	bezwaar en beroep
6:5 lid 1 en 2	15 lid 5 / 57 lid 4	deels analoog	inhoud bezwaar-/beroepschrift
6:5 lid 3	-	-	vertaling bezwaar-/beroepschrift
6:6	22 / 60	analoog	herstel verzuim
6:7	16 lid 1 / 56 lid 1	analoog	termijn bezwaar/beroep
6:8 lid 1	16 lid 1 / 56 lid 1	analoog	aanvang termijn
6:8 lid 2-4	-	-	aanvang termijn bijzonderheden
6:9 lid 1	-	analoog	ontvangst
6:9 lid 2	-	-	per post ingediend
6:10	16 lid 3 / 56 lid 3	analoog	prematuur bezwaar/beroep
6:11	16 lid 4 / 56 lid 4	analoog	verschoonbare termijnoverschrijding
6:12	16a / 56a	deels analoog	beroepstermijn bij fictieve weigering
6:13	-	deels analoog	geen beroep bij geen inspraak/overslaan bezwaar
6:14	20 lid 1 / 23 lid 1 / 59 lid 1	analoog	ontvangstbevestiging/kennisgeving

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
6:15	20 lid 2 / 59 lid 2	analoog	doorzendplicht
6:16	-	analoog	geen schorsende werking
6:17	-	analoog	stukken naar gemachtigde
6:19 lid 1-2 en 4-6	9b / 69a	analoog	intrekking of wijziging hangende beroep
6:19 lid 3	9a lid 2	analoog	mededeling
6:20	9c / 69b	deels analoog	alsnog beslissing
6:21 lid 1	-	analoog	schriftelijk intrekken
6:21 lid 2	-	analoog	mondeling intrekken
6:22	50a / 68 lid 3	analoog	passeren gebreken
6:23	16 lid 5 / 56 lid 5	analoog	rechtsmiddelverwijzing
6:24	77	deels analoog	schakelbepaling hoger beroep
7:1	-	-	verplicht bezwaar
7:1a	-	-	overslaan bezwaar
7:2	64 lid 1 en 2	deels analoog	horen
7:3	67	deels analoog	afzien horen
7:4 lid 1	61 lid 3 / 64 lid 5	-	nadere stukken
7:4 lid 2-8	63	-	terinzagelegging
7:5	64 lid 6	deels analoog	hoorder/besloten horen
7:6	64 lid 1	deels analoog	tegelijk of afzonderlijk horen
7:7	66	analoog	verslag hoorzitting
7:8	65 lid 1	deels analoog	getuigen en deskundigen
7:9	-	-	nieuwe feiten en omstandigheden
7:10	-	-	beslistermijn
7:11	68 lid 1	analoog	heroverweging
7:12	68 lid 2 / 69 lid 2	deels analoog	motivering en bekendmaking
7:13 lid 1	71	-	samenstelling adviescommissie
7:13 lid 2 en 6	74 lid 1	-	advies en verslag
7:13 lid 3	70 lid 1	-	adviescommissie
7:13 lid 4	73	-	bevoegdheden commissie
7:13 lid 5	-	-	vertegenwoordiger bestuursorgaan
7:13 lid 6	70 lid 3 en 4	analoog	afwijking van advies/bekendmaking
7:14-7:14a	-	-	schakelbepalingen
7:15	58	deels analoog	kosten
7:16-7:28	-	-	administratief beroep
8:1	7 lid 1	deels analoog	beroep
8:2	3 lid 2 en 3	-	gelijkgestelde besluiten

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
8:3-8:5	7 lid 2	deels analoog	uitgezonderde besluiten
8:6	7 lid 1 / 11 lid 1	-	absolute competentie
8:7	10	-	relatieve competentie
8:8	-	-	meer dan één bevoegde rechtbank
8:9	-	-	competentieconflicten
8:10-8:11	11 lid 2	-	meervoudige kamer
8:12	30 lid 2	analoog	rechter-commissaris
8:12a	-	-	conclusie
8:13	10 lid 2	-	verwijzing
8:14	21	analoog	voeging en splitsing
8:15-8:20	34	analoog	wraking en verschoning
8:21	-	analoog	vertegenwoordiging van handelings-onbekwamen
8:22	-	-	faillissement, surseance en schuldsanering
8:23	37 lid 2	-	vertegenwoordiging bestuursorgaan
8:24	15 lid 2-3	analoog	gemachtigde
8:25	-	-	weigering bijstand en vertegenwoordiging
8:26	26 lid 1 en 3	analoog	derdebelanghebbende
8:27	33 / 39	-	verschijningsplicht
8:28	29 lid 1 / 101	analoog	inlichtingenplicht
8:28a	-	-	zwijgrecht bij boete
8:29	24	deels analoog	geheimhouding
8:30	-	-	medewerking deskundigenonderzoek
8:31	39 / 101	-	gevolgen niet-naleven verplichtingen
8:32	32	deels analoog	beperkte kennisneming op medische gronden
8:33 lid 1	38 lid 4 / 44 lid 1	analoog	oproepen getuigen/getuigenis afleggen
8:33 lid 2	38 lid 1	-	oproeping getuige
8:33 lid 3	39	deels analoog	opbrengen getuige
8:33 lid 4	44 lid 2	analoog	eed of belofte
8:34 lid 1	44 lid 1	analoog	taakvervulling deskundigen
8:34 lid 2	-	-	geheimhouding en verschoning
8:35 lid 1	38 lid 4 / 39 / 44 lid 1	deels analoog	verplichting/opbrengen tolk

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
8:35 lid 2	-	-	oproeping tolk
8:36 lid 1	40 lid 1	deels analoog	vergoeding door Land
8:36 lid 2	40 lid 2	analoog	vergoeding door partij
8:37	-	deels analoog	verzending van stukken
8:38	-	-	terugontvangst verzending
8:39 lid 1	23 lid 1 / 25 / 26 lid 1	deels analoog	verzenden stukken door griffier
8:39 lid 2	-	-	ter inzage leggen stukken
8:39 lid 3	31 lid 2 en 3	analoog	afschriften en uittreksels
8:40	-	-	toezending bij gezamenlijk beroepschrift
8:40a	-	analoog	elektronisch verkeer met bestuursrechter
8:41	17	deels analoog	griffierecht
8:41a	-	analoog	finaliteit
8:42	23 / 28	deels analoog	verweerschrift en stukken van bestuur
8:43	27	deels analoog	repliek en dupliek
8:44	30 lid 3 sub f	deels analoog	comparitie
8:45 lid 1-3	28 lid 1 / 29 lid 1 / 30 lid 3 sub e	deels analoog	inwinnen ambtsberichten/ inlichtingen
8:45 lid 4	-	-	advies en inlichtingen bij EU
8:45a	-	-	opmerkingen EU
8:46 lid 1	30 lid 3 sub a en lid 8	analoog	oproepen getuigen
8:46 lid 2	38 lid 1	-	oproeping getuigen
8:46 lid 3	44 lid 4	-	horen getuigen
8:47 lid 1-2 en 4	29 lid 2 / 30 lid 3 sub b	analoog	verslag en advies deskundige
8:47 lid 3, 5 en 6	29 lid 2	deels analoog	inbreng partijen
8:48	-	-	arts-deskundige
8:49	38 lid 1	analoog	benoemen tolk
8:50	30 lid 3 sub c / lid 5, 6 en 9	deels analoog	descente
8:51	-	-	descente door griffier
8:51a-8:51d	-	-	bestuurlijke lus
8:52 lid 1 en 2	81	deels analoog	versnelde behandeling
8:52 lid 3 en 8:53	82	deels analoog	behandeling en einde versnelde behandeling
8:54	79	deels analoog	vereenvoudigde behandeling

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
8:54a	-	-	ten onrechte rechtstreeks beroep
8:55	80	deels analoog	verzet
8:55b-8:55f	-	-	beroep bij niet tijdig handelen
8:56	33	deels analoog	uitnodiging zitting
8:57	35	deels analoog	achterwege blijven zitting
8:58	27 lid 4	deels analoog	nadere stukken
8:59	37 lid 1	analoog	in persoon verschijnen
8:60	38	deels analoog	getuigen, deskundigen, tolken
8:60a	-	-	inbreng EU
8:61	41 en 46	deels analoog	orde en proces-verbaal zitting
8:62	33 lid 1 / 42	deels analoog	openbaarheid zitting
8:63	44	deels analoog	horen getuigen en deskundigen
8:64	-	analoog	schorsing behandeling
8:65 lid 1	46a lid 1	analoog	sluiting behandeling
8:65 lid 2	45	analoog	laatste woord partijen
8:65 lid 3	46a lid 2	analoog	datum uitspraak
8:66	49	deels analoog	schriftelijke uitspraak
8:67	52	deels analoog	mondelijke uitspraak
8:68	48	analoog	heropening onderzoek
8:69	47	analoog	grondslag uitspraak
8:69a	-	-	relativiteitsvereiste
8:70	50 lid 1	analoog	dicta
8:71	50 lid 2	analoog	burgerlijke rechter
8:72 lid 1-3 sub a	50 lid 3	analoog	vernietiging besluit
8:72 lid 3 sub b en 4 sub b	50 lid 4	analoog	nieuw besluit
8:72 lid 4 sub a	-	-	voorbereiding uitsluiten
8:72 lid 5	50 lid 7	deels analoog	voorlopige voorziening
8:72 lid 6	50 lid 8	analoog	dwangsom
8:72a	-	-	zelf opleggen boete
8:74 lid 1	17 lid 7	analoog	terugbetaling griffierecht bij gegrond beroep
8:74 lid 2	-	analoog	terugbetaling griffierecht in andere gevallen
8:75	50 lid 9	deels analoog	veroordeling in proceskosten
8:75a	50 lid 10 en 11	analoog	proceskosten bij intrekking beroep
8:76	50 lid 12	analoog	executoriale titel
8:77	49	deels analoog	inhoud uitspraak

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
8:78	51 lid 1	analoog	openbaarheid uitspraak
8:79 lid 1	51 lid 2	deels analoog	verstrekking uitspraak
8:79 lid 2-3	53	analoog	afschrift uitspraak
8:80	-	-	bekendmaking vervangende uitspraak
8:80a	-	-	tussenuitspraak
8:81	85	deels analoog	voorlopige voorziening
8:82	85 lid 3 tweede volzin	deels analoog	griffierecht
8:83	86 en 87	deels analoog	zitting
8:84	86	deels analoog	uitspraak
8:85	91	analoog	vervallen vovo
8:86	95	deels analoog	kortsluiting
8:87	90	deels analoog	opheffing/wijziging
8:88-8:95	-	-	schadevergoeding
8:104	75	deels analoog	hoger beroep
8:105	76	-	bevoegde instantie
8:106	-	-	schorsende werking
8:107	76a	deels analoog	doorzending
8:108	77	-	toepasselijk procesrecht
8:109	77 lid 1	-	griffierecht
8:110-8:112	-	-	incidenteel hoger beroep
8:113 lid 1	78 lid 1	analoog	uitspraak
8:113 lid 2	-	-	hoger beroep na nieuw besluit
8:114 lid 1	78e	deels analoog	terugbetalen griffierecht
8:114 lid 2	-	-	uitzondering
8:115	78 lid 2	deels analoog	terugverwijzing
8:116	78 lid 2 laatste bijzin	analoog	zelf afdoen
8:117	-	-	gedekt verklaren onbevoegdheid
8:118	77 lid 1 jo. 50 lid 9	deels analoog	veroordeling in proceskosten
8:119 lid 1	96 lid 1	analoog	herziening
8:119 lid 2	96 lid 2	deels analoog	procesregels herziening
9:1-9:36	-	-	klachtbehandeling
10:1	-	analoog	mandaat
10:2	-	analoog	rechtsgevolg
10:3 lid 1	-	analoog	onbevoegdheid tot mandaatverlening

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
10:3 lid 2-4	-	-	onbevoegdheid tot mandaatverlening
10:4	-	-	instemming van niet-ondergeschikte
10:5 lid 1	-	analoog	soort mandaat
10:5 lid 2	-	-	schriftelijke verlening
10:6	-	analoog	instructiebevoegdheid
10:7	-	analoog	mandaatgever blijft bevoegd
10:8	-	analoog	intrekken mandaat
10:9 lid 1	-	analoog	ondermandaat
10:9 lid 2	-	deels analoog	van overeenkomstige toepassing regels
10:10	-	-	vermelden mandaatgever
10:11	-	analoog	ondertekeningsmandaat
10:12	-	-	volmacht/machtiging
10:13	-	analoog	delegatie
10:14	-	-	niet aan ondergeschikten
10:15	-	analoog	wettelijke grondslag
10:16	-	niet analoog	beleidsregels
10:17	-	analoog	verlies bevoegdheid
10:18	-	analoog	intrekken bevoegdheid
10:19	-	-	vermelden delegatiebesluit
10:20	-	-	alodelegatie
10:21	-	-	schakelbepaling
10:22	-	analoog	attributie aan ondergeschikten
10:23	-	analoog	schakelbepaling
10:25	-	analoog	goedkeuring
10:26	-	analoog	wettelijke grondslag
10:27	-	-	onthouden goedkeuring
10:28	-	-	uitspraak rechter
10:29	-	-	gedeeltelijke goedkeuring
10:30	-	-	overleg
10:31	-	-	bekendmaking
10:32	-	-	toestemming
10:33	-	-	regels vernietiging
10:34	-	analoog	wettelijke grondslag
10:35	-	-	gronden vernietiging
10:36	-	analoog	gedeeltelijke vernietiging
10:37	-	-	rechterlijke uitspraak

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Awb	Lar Curaçao	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
10:38	-	-	goedkeuring, bezwaar en beroep
10:39	-	-	privaatrechtelijke rechtshandeling
10:40	-	-	na verloop schorsing geen vernietiging
10:41	-	-	overleg
10:42	-	-	rechtsgevolgen
10:43	-	-	schorsing
10:44	-	-	duur
10:45	-	-	schakelbepaling
11:2	-	-	indexatie
11:3	-	-	overgangsrecht
11:4	103	-	citeertitel

Tabel Lar – Awb

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
1 lid 1	1:4	deels analoog	bestuursrechter
2 lid 1 aanhef	1:1 lid 1 sub b	analoog	b-bestuursorgaan
2 lid 1	1:1 lid 2	deels analoog	uitzonderingen bestuursorgaan
2 lid 2	1:1 lid 2 sub f	deels analoog	voorzitters etc.
3 lid 1	1:3 lid 2 en 8:2	deels analoog	beschikking
3 lid 2 en 3	6:2	deels analoog	weigering en te late beslissing
4	-	-	einde termijn/feestdagen
5	8:37	deels analoog	aangetekende brief
6	-	-	kosteloze bijstand/vrij van zegel
7 lid 1	1:2	deels analoog	belanghebbende
7 lid 1	8:1	-	instellen beroep
7 lid 2	8:3-8:5	deels analoog	uitgezonderde beschikkingen
7 lid 2 sub e	6:3	analoog	voorbereidingshandeling
7 lid 2 sub i	1:6	deels analoog	afbakening met het strafrecht
8	-	-	beroepen sociale zekerheid en cessantia
9 lid 1	-	-	beroepsgronden
9 lid 2	8:77 lid 2	deels analoog	geschonden recht
9a lid 1	-	-	intrekken of wijzigen
9a lid 2	6:19 lid 3	analoog	mededeling
9b lid 1	6:19 lid 1	analoog	beroep mede betrekking op intrekking of wijziging

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
9b lid 2	6:19 lid 2	analoog	ook na ingesteld beroep
9b lid 3	6:19 lid 4	analoog	doorzenden door ander orgaan
9b lid 4	6:19 lid 6	analoog	vernietiging na intrekking
9c	6:20	deels analoog	beroep mede betrekking op alsnog beslissing
10 lid 1	8:7	-	relatieve competentie
10 lid 2	8:13	-	verwijzing
11 lid 1	8:6 lid 1	-	absolute competentie
11 lid 2	8:10-8:11	-	meervoudige kamer
12	-	-	bijzondere rechters
13	-	-	eed/belofte
14	-	-	wijze van beraadslaging
15 lid 1	6:4	analoog	indienen beroep
15 lid 2	8:24 lid 1 en 2	analoog	gemachtigde/machtiging
15 lid 3	8:24 lid 3	analoog	advocaat
15 lid 4	-	-	domicilie
15 lid 5	6:5	deels analoog	inhoud bezwaar-/beroepschrift
15 lid 6	6:5 lid 2	deels analoog	beschikking/stukken
16 lid 1	6:7 en 6:8 lid 1	analoog	termijn beroep
16 lid 2	3:41 lid 1	analoog	dag van bekendmaking
16 lid 3	6:10	analoog	prematuur bezwaar/beroep
16 lid 4	6:11	analoog	verschoonbare termijnoverschrijding
16 lid 5	6:23	analoog	rechtsmiddelenverwijzing
16a	6:12	deels analoog	termijn bij fictieve weigering
17 lid 1	8:41	deels analoog	griffierecht
17 lid 2-4	-	-	vrijstelling
17 lid 5	8:41 lid 4-6	analoog	niet-ontvankelijk
17 lid 6	8:41 lid 7 en 8	analoog	terugbetaling bij intrekking beroep
17 lid 7	8:74 lid 1	analoog	terugbetaling bij gegroundverklaring beroep
17 lid 8	-	-	terugbetaling bij terugverwijzing
18	-	-	register griffier
19	-	-	inlichtingenplicht griffier
20 lid 1	6:14	analoog	ontvangstbevestiging/kennisgeving
20 lid 2	6:15	analoog	doorzendplicht
21	8:14 lid 1	analoog	voeging en splitsing
22 lid 1	6:6	analoog	herstel verzuim

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
22 lid 2	6:6	analoog	niet-ontvankelijkheid
23	8:42	deels analoog	verweerschrift
23 lid 1	8:39 lid 1 / 8:42 lid 1	deels analoog	verzenden beroepschrift/overleggen stukken door bestuur
23 lid 2	-	-	dwangsom
23 lid 3	8:42 lid 1	deels analoog	termijn verweerschrift
24 lid 1	8:29 lid 1	deels analoog	geheimhouding/beperkte kennisname
24 lid 2	8:29 lid 2	analoog	gewichtige redenen
24 lid 3	8:29 lid 3	analoog	beslissing Gerecht
24 lid 4	8:29 lid 4	analoog	verplichting vervalt
24 lid 5	8:29 lid 5	analoog	gevolgen bij gerechtvaardigde beperking
25	8:39 lid 1	analoog	toezenden verweerschrift aan indiener beroepschrift
26 lid 1 en 3	8:26	analoog	derdebelanghebbende/toezenden stukken
26 lid 3	8:26 lid 2	analoog	aankondiging in de pers
26 lid 4	8:43 lid 2	deels analoog	schrifturen derde
26 lid 5	8:39 lid 1	analoog	zenden schrifturen naar andere partijen
27 lid 1	8:43 lid 1	analoog	repliek en dupliek
27 lid 2	-	-	verlengen/verkorten termijn
27 lid 3	8:39 lid 1 / 8:43 lid 2	analoog	toezenden/reactie partijen
27 lid 4	8:58	deels analoog	termijn indienen nadere stukken
28 lid 1	8:45 lid 1	deels analoog	ambtsberichten
28 lid 2	8:45 lid 2	deels analoog	verplichting
28 lid 3	8:45 lid 1	analoog	termijn
28 lid 4	8:45 lid 3	deels analoog	dwangsom en geheimhouding
29 lid 1	8:28 / 8:45 lid 3	analoog	inlichtingenplicht
29 lid 2	8:47	analoog	verslag en advies deskundige/inbreng partijen
29 lid 3	8:29	analoog	geheimhouding
30 lid 1		analoog	voorbereidend onderzoek gelasten
30 lid 2	8:12	deels analoog	door (plv.) lid Hof of rechter-commissaris
30 lid 3 sub a en lid 8	8:46 lid 1	analoog	oproepen getuigen

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
30 lid 3 sub c / lid 5, 6 en 9	8:50	deels analoog	descente
30 lid 3 sub f	8:44	deels analoog	compartitie
30 lid 4	8:50 lid 4		proces-verbaal van binnentreden
30 lid 5	8:47 lid 3 / 8:50 lid 3	deels analoog	kennisgeving voorgenomen onderzoek
30 lid 6	-	-	ordehandhaving
30 lid 7	8:50 lid 4 / 8:51 lid 3	deels analoog	proces-verbaal
30 lid 8	-	-	bijstand griffier
30 lid 9	8:50 lid 2 / 8:51 lid 2	deels analoog	medewerking
30 lid 10	8:46 / 8:47 / 8:49	analoog	getuigen, deskundigen, tolken
31 lid 1	8:39 lid 2	deels analoog	terinzagelegging
31 lid 2	8:39 lid 3	analoog	afschriften en uittreksels
31 lid 3	8:39 lid 3	deels analoog	kosten
32	8:32	analoog	bepaalde kennisname op medische gronden
33 lid 1	8:56 / 8:62	deels analoog	uitnodiging openbare zitting
33 lid 2	8:56	analoog	plaats en tijdstip zitting
34 lid 1	8:15	deels analoog	wraking
34 lid 2	8:17	analoog	berusten
34 lid 3	8:18	-	Hof
34 lid 4	-	-	andere rechter
35	8:57	deels analoog	achterwege blijven openbare zitting
36	8:24	analoog	machtiging/advocaat
37 lid 1	8:59	deels analoog	in persoon verschijnen
37 lid 2	8:23	-	vertegenwoordiging bestuursorgaan
38 lid 1	8:60 / 8:33 lid 2	analoog	getuigen, deskundigen, tolken oproepen
38 lid 2	8:60 lid 3	analoog	namen etc. meedelen
38 lid 3	8:60 lid 4	deels analoog	meebrengen getuigen en deskundigen
38 lid 4	8:60 lid 2	analoog	verplicht gevolg geven aan oproep
39	8:60 lid 2	deels analoog	opbrengen getuige, deskundige, tolk
40 lid 1	8:36 lid 1	deels analoog	vergoeding door Land
40 lid 2	-	-	geen vergoeding landsdienaren
40 lid 3	8:36 lid 2	analoog	vergoeding door partij
40 lid 4	8:76	analoog	executoriale titel

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
41	8:61 lid 1	analoog	orde ter zitting
42	8:62 lid 1	deels analoog	gesloten deuren
44 lid 1	8:33 lid 1 / 8:34 lid 1 / 8:35 / 8:46 lid 3	analoog	taakvervulling getuigen, deskundigen en tolken
44 lid 2	8:33 lid 4	analoog	eed of belofte getuigen
44 lid 3	-	-	formule eed/belofte
44 lid 4	8:63 lid 1	analoog	horen getuigen/deskundigen
44 lid 5	-	-	horen niet-aangemelde getuigen/deskundigen
44 lid 6	8:61	-	volgorde horen
44 lid 7	8:61	-	zich verwijderen getuigen/deskundigen en tolken
45	8:65 lid 2	analoog	laatste woord partijen
46 lid 1	8:61 lid 2 en 3	-	proces-verbaal zitting
46 lid 2	8:61 lid 4	analoog	inhoud proces-verbaal
46 lid 3	8:61 lid 5	analoog	verdere inhoud
46 lid 4	8:61 lid 6	analoog	ondertekening proces-verbaal
46 lid 5	8:61 lid 8	analoog	opnemen gehele verklaring partij/getuige/deskundige
46 lid 6	-	-	geen griffier
46a lid 1	8:65 lid 1	analoog	sluiting behandeling
46a lid 2	8:65 lid 3	analoog	mededeling datum uitspraak
47	8:69	analoog	grondslag uitspraak
48 lid 1	8:68 lid 1	analoog	heropening onderzoek
48 lid 2	8:68 lid 2	analoog	mededeling aan partijen
49 lid 1	8:66 lid 1 / 8:77 lid 1 sub b	analoog	schriftelijke uitspraak/gronden
49 lid 2	8:77 lid 1 sub d	analoog	namen rechters
49 lid 3	8:77 lid 3	deels analoog	ondertekening
50 lid 1	8:70	analoog	dicta
50 lid 2	8:71	analoog	burgerlijke rechter
50 lid 3	8:72 lid 1-3 sub a	analoog	vernietiging besluit
50 lid 4	8:72 lid 3 sub b en 4 sub b	analoog	nieuw besluit
50 lid 5	-	-	schadevergoeding
50 lid 6	-	-	schadestaatprocedure
50 lid 7	8:72 lid 5	deels analoog	voorlopige voorziening
50 lid 8	8:72 lid 6	analoog	dwangsom

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
50 lid 9	8:75 lid 1	deels analoog	veroordeling in proceskosten
50 lid 10 en 11	8:75a	analoog	proceskosten bij intrekking beroep
50 lid 12	8:76	analoog	executoriale titel
50 lid 13	6:23 jo. 6:24	analoog	rechtsmiddelverwijzing
50a	6:22	analoog	passeren gebreken
51 lid 1	8:78	analoog	openbaarheid uitspraak
51 lid 2	8:79 lid 1	deels analoog	verstrekking uitspraak
52 lid 1	8:67 lid 1 en 2	deels analoog	mondelijke uitspraak
52 lid 2	8:67 lid 3 en 4	deels analoog	proces-verbaal/ondertekening
52 lid 3	8:79 lid 1	deels analoog	verstrekking uitspraak
53	8:79 lid 2	analoog	afschrift uitspraak
54 lid 1	8:54a	deels analoog	bezwaar op verzoek van Gerecht
54 lid 2	-	-	terug naar Gerecht
54 lid 3	-	-	als bezwaarschrift
54 lid 4	-	-	kennisgeving aan indiener
55	7:1	deels analoog	bezwaar door bezwaarde
56 lid 1	6:7	analoog	bezwaartermijn zes weken
56 lid 2	3:41 lid 1	analoog	bekendmaking beschikking
56 lid 3	6:10	analoog	prematuur bezwaar
56 lid 4	6:11	analoog	verschoonbare termijnoverschrijding
56 lid 5	3:45	analoog	rechtsmiddelenverwijzing
57 lid 1	2:1 lid 1	analoog	gemachtigde/domicilie
57 lid 2	2:1 lid 2	deels analoog	machtiging/advocaat
57 lid 3	-	-	domicilie
57 lid 4	6:5 lid 1	deels analoog	inhoud bezwaarschrift
57 lid 5	-	-	kopie beschikking
58 lid 1	7:15 lid 1	analoog	geen rechten
58 lid 2-4	7:15 lid 2-4	deels analoog	kostenvergoeding
59 lid 1	6:14 lid 1	analoog	ontvangstbevestiging
59 lid 2	6:15 lid 2	analoog	doorzendplicht
60 lid 1	6:6 sub a en b	analoog	herstel verzuim
60 lid 2	6:6 laatste volzin	analoog	niet-ontvankelijkheid
61 lid 1	7:2 lid 2	deels analoog	informerende medebelanghebbenden
61 lid 2	-	-	oproepen derden
61 lid 3	7:4 lid 1	deels analoog	indienen stukken
61 lid 4	-	-	overschrijding termijn

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
62	-	-	commentaar overheidsafdeling of -dienst
63 lid 1	7:4 lid 2, 3 en 8	deels analoog	terinzagelegging/geheimhouding
63 lid 2	7:4 lid 4	analoog	afschriften
64 lid 1	7:2 lid 1 en 2 en 7:6 lid 1	deels analoog	uitnodiging hoorzitting/tegelijk horen
64 lid 2	2:1	deels analoog	gemachtigde/advocaat
64 lid 3	-	-	vertegenwoordiger afdeling of dienst
64 lid 4	-	-	woord voeren
64 lid 5	7:4 lid 1	-	geen stukken indienen ter zitting
64 lid 6	7:5 lid 2	deels analoog	hoorder/besloten horen
65 lid 1	7:8 lid 1	deels analoog	horen getuigen en deskundigen
65 lid 2	-	-	vergoeding kosten getuigen deskundigen en tolken
66	7:7	analoog	verslag hoorzitting
67	7:3	deels analoog	afzien horen
68 lid 1	7:11 lid 1	analoog	heroverweging
68 lid 2	7:11 lid 2 / 7:12 lid 1	deels analoog	gronden /in plaats van besluit in primo
68 lid 3	6:22	analoog	passeren gebreken
69 lid 1	7:10 lid 1 en 3	deels analoog	beslistermijn
69 lid 2	7:12 lid 2-3	deels analoog	bekendmaking
69 lid 3	7:12 lid 4	analoog	rechtsmiddelverwijzing
69a lid 1	-	analoog	intrekken/wijzigen besluit in primo
69a lid 2	6:19 lid 1	analoog	bezwaar mede betrekking op intrekking of wijziging
69a lid 3	6:19 lid 2	analoog	ook na bezwaarschrift
69a lid 4	6:19 lid 6	analoog	vernietiging na intrekking
69b lid 1	6:19 lid 1-2 en 6:20 lid 3		bezwaar mede betrekking op alsnog besluit in primo
69b lid 2	6:19 lid 6	analoog	vernietiging na alsnog beschikking
70 lid 1	7:13 lid 1	deels analoog	adviescommissie
70 lid 2	4:49	analoog	verwijzen naar advies
70 lid 3	7:13 lid 7	analoog	afwijking van advies
70 lid 4	7:13 lid 7	analoog	toezenden advies bij afwijking
71 lid 1	7:13 lid 1 sub a	analoog	samenstelling adviescommissie
71 lid 2	7:13 lid 1 sub b	analoog	onafhankelijkheid leden
71 lid 3	-	-	secretaris

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
72	-	-	faciliteiten
73	7:13 lid 4	deels analoog	bevoegdheden (voorzitter) commissie
74 lid 1	7:13 lid 6	deels analoog	schriftelijk advies
74 lid 2	-	-	geen nieuwe adviesaanvraag
75 lid 1	8:104 lid 1	deels analoog	hoger beroep
75 lid 2	8:105 lid 1	-	hoger beroepsinstantie
76	6:7 jo. 6:24	deels analoog	termijn/indiening
76a	6:15 jo. 6:24	analoog	doorzendplicht
77	6:24	deels analoog	schakelbepaling hoger beroep
77	8:108	-	toepasselijk procesrecht
77 lid 1	8:109	-	griffierecht
77 lid 1 jo. 50 lid 9	8:118	deels analoog	veroordeling in proceskosten
77 lid 2	-	-	bevoegdheden voorzitter
78 lid 1	8:113 lid 1	analoog	uitspraak
78 lid 2	8:115	deels analoog	terugverwijzing
78 lid 2 laatste bijzin	8:116	analoog	zelf afdoen
78a lid 1	-	-	intrekken/wijzigen besluit in primo
78a lid 2	6:19 lid 3 jo. 6:24	analoog	
78b lid 1	6:19 lid 1 jo. 6:24	analoog	hoger beroep mede betrekking op intrekking of wijziging besluit in primo
78b lid 2	6:19 lid 2 jo. 6:24	analoog	ook na ingesteld hoger beroep
78b lid 3	6:19 lid 4 jo. 6:24	analoog	doorzendplicht
78b lid 4	6:19 lid 5 jo. 6:24	analoog	verwijzen naar Gerecht
78b lid 5	6:19 lid 6	analoog	vernietiging na intrekking
78c lid 1	6:19 lid 1 jo. 6:24	analoog	hoger beroep mede betrekking op beschikking ter uitvoering uitspraak Gerecht
78c lid 2	6:19 lid 3 jo. 6:24	analoog	mededeling aan Hof
78d lid 1	6:20 lid 3 jo. 6:24	analoog	hoger beroep mede betrekking op alsnog besluit in primo
78d lid 2	6:20 lid 2 jo. 6:24	analoog	mededeling aan Hof
78d lid 3	6:20 lid 4 jo. 6:24	analoog	verwijzen naar Gerecht
78d lid 4	6:20 lid 4 jo. 6:24	analoog	alsnog gegrond
78e	8:114 lid 1	analoog	terugbetalen griffierecht
79 lid 1	8:54	deels analoog	vereenvoudigde behandeling
79 lid 2	8:54 lid 2	deels analoog	procesrecht/wijzen op verzet

Prof. mr. L.J.J. Rogier

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
79 lid 3	-	-	artikel 8-procedure
79 lid 4	8:54 jo. 8:108	deels analoog	ook in hoger beroep
80 lid 1	8:55 lid 1	deels analoog	verzet
80 lid 2	8:55 lid 4	deels analoog	horen indiener
80 lid 3	8:55 lid 9	analoog	verzet gegrond
80 lid 4	8:55 lid 7-10	deels analoog	uitspraak
81 lid 1	8:52 lid 1	deels analoog	versnelde behandeling
81 lid 2	-	-	in behandeling nemen voordat griffierecht is betaald
82 lid 1	8:52 lid 2	deels analoog	tijdstip behandeling/afschrift stukken naar bestuursorgaan
82 lid 2	-	-	stukken tot zeven dagen voor zitting
82 lid 3	8:53	deels analoog	alsnog gewone behandeling
83	-	-	onmiddellijke afwijzing
84 lid 1	-	-	artikel 8-procedure
84 lid 2	8:52 e.v. jo. 8:108	deels analoog	in hoger beroep
85 lid 1	8:81	deels analoog	voorlopige voorziening
85 lid 2	8:81 lid 1	analoog	bevoegde rechter
85 lid 3 eerste volzin	8:81 lid 4	-	overeenkomstige regels
85 lid 3 tweede volzin	8:82	deels analoog	griffierecht
86	8:84	deels analoog	beslissing
87 lid 1	8:83 lid 1	deels analoog	getuigen, deskundigen, tolken
87 lid 2	8:62 jo. 8:83 lid 1	deels analoog	horen in openbaar
87 lid 3	8:83 lid 4	analoog	beslissing zonder zitting
88	-	-	schorsing
89 lid 1	8:72 lid 6 jo. 8:84 lid 5	analoog	dwangsom
89 lid 2	8:87 lid 1	deels analoog	wijzigen vovo
90	8:87	deels analoog	opheffing/wijziging
91	8:85	deels analoog	vervallen vovo
92 lid 1	8:80 jo. 8:84 lid 5	analoog	bekendmaking schorsing
92 lid 2	8:80 jo. 8:84 lid 5	analoog	bekendmaking vovo
93	8:84 lid 4	analoog	toezending beslissing
94 lid 1	-	-	vovo in artikel 8-procedure
94 lid 2	8:81 e.v. jo. 8:108 lid 1	analoog	

(Vervolg)

Lar Curaçao	Awb	analogie (deels als ongeschreven recht)	onderwerp
95 lid 1	8:86 lid 1	deels analoog	kortsluiting
95 lid 2	-	-	regels van overeenkomstige toepassing
95 lid 3	-	-	artikel 8-procedure
95 lid 4	8:86 jo. 8:108 lid 1	deels analoog	kortsluiting in hoger beroep
95 lid 5	8:86 lid 3	analoog	voorlichting over kortsluiting
96 lid 1	8:119 lid 1	analoog	herziening
96 lid 2	8:119 lid 2	deels analoog	procesregels herziening
97 lid 1	-	-	mededeling bestuursorgaan bij niet gevolg geven aan uitspraak
97 lid 2	-	-	verzoek om voorziening
98 lid 1	-	-	verzoek om vergoeding/nakoming
98 lid 2	-	-	termijn zes weken
98 lid 3	-	-	uitspraak/dwangsom
98 lid 4	-	-	regels van overeenkomstige toepassing
99	-	-	van overeenkomstige toepassing in hoger beroep
100	2:5	deels analoog	geheimhoudingsplicht
101	-	-	strafbepaling
103	11:4	-	citeertitel